

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

18e jaargang

nummer 8

September 2018

KERKBEHEER

De pioniersplekken en het kerkbeheer

interview met Martijn Vellekoop

FRIS

Financieel Rapportage en Informatie Systeem

Aandacht voor geldwerving

Gespecialiseerd in **restauratie** en **onderhoud** van uw **kerkgebouw**

Kijk voor referenties en meer info op www.denhoed.nl

■ RESTAURATIE ■ ONDERHOUD ■ NIEUWBOUW

van
hoogevest
architecten

bureau
voor architectuur
en restauratie

bureau voor
consultancy

bureau voor
architectuurhistorie
kariatiden

Links de Zuiderkerk in Enkhuizen met een nieuw ontworpen kerkcentrum. Rechts de Sint-Joriskerk in Amersfoort met nieuw ingebouwd meubel.

meer info op www.vanhoogevest.nl

Foto's Frank Hanswijk

HEEFT UW KERKELIJKE GEMEENTE EEN HYPOTHEEK NODIG?

Bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer kennen we de kerkelijke markt als geen ander! Veel kerkelijke gemeenten hebben dit al ervaren en hebben hun financiering tot volle tevredenheid bij SKG ondergebracht.

Bij SKG kunt u terecht voor:

- een nieuwe financiering
- oversluiten huidige financiering
- passend advies voor uw kerkelijke gemeente

Vraag een vrijblijvend gesprek aan (0182) 58 80 00 of kijk voor meer informatie skggouda.nl.

KERKBEHEER

INHOUD

Voorzitterskolom Vele woningen	5
De pioniersplekken en het kerkbeheer	7
Maak uw Kerkbalans materiaal beter!	11
Opinie Ruimte en kader voor kerkplekken	12
Maandelijke cartoon	13
De orgelbank	13
FRIS Financieel Rapportage en Informatie Systeem	14
Vraag van de kerkrentmeester Zaken doen in of dichtbij de gemeente	18
VKB jong Dick Tolsma	19
Agenda	20
Kalender voor kerkrentmeesters	20
Product	20
Aandacht voor geldwerving	21
VKB partner	23
Actueel	25
Preekijgers pastores pioniers	26
In dienst van de kerk Communicatie en fondsenwerving	27
Begroting 2019 Richtlijnen van de plaatselijke gemeente	28
Het Noordmans-orgel terug in Friesland	31
Actiematerialen Kerkbalans 2019 Zelf maken!	33
Uw bezit in zicht	34
Onderscheidingen van de VKB	36
PKN onderscheidingen	37
Rectificatie	38

Inzicht

In mijn gemeente ging de preek afgelopen zondag over Marcus 8. De leerlingen van Jezus waren vergeten om genoeg brood mee te nemen en maakten zich zorgen hierom. Jezus neemt het dan de leerlingen kwalijk dat zij geen inzicht hebben. Over dat 'inzicht' ging de preek. Hoe stellen wij ons de toekomst van de kerk voor? De preek eindigde met een passage uit het beleidsplan van onze gemeente. Bijna vier jaar geleden zijn we met dit plan gestart en hoe staat het er nu voor? De voorganger (die in het dagelijks leven werkzaam is als kerkelijk adviseur) zette zo alle aanwezigen aan het denken. Welke inzichten hebben we gekregen?

In dit nummer ligt de nadruk op toekomstgericht denken. In het interview met Martijn Vellekoop gaat het over ondernemend denken, juist als kerkrentmeester. Durven we 'ruimte' te maken voor vernieuwende ideeën, zowel in het beleidsplanen als in de begroting. Met het nieuwe financiële project FRIS wordt het in de toekomst mogelijk om door middel van een meerjarenraming de toekomstige financiële situatie van de gemeente inzichtelijk te maken.

Mariëtte van Ooijen

Colofon

Dagelijks bestuur VKB

Drs. C. de Raadt, Bodegraven, voorzitter
G. Koffeman, Oudewater, vice-voorzitter
Mr. P. van den Boogaart, secretaris en 2e penningmeester
Drs. H. van der Wal, Heino, 2e secretaris
Drs. H. van der Burg, Westerbroek, penningmeester
Ir. B.P. de Wit RTD, Sprang-Capelle, lid
Drs. R. Buddenberg, Zoetermeer, lid

Ereleden

D.G. Bijl en drs. G. van Soest

Redactie

J.M. Aarnoudse, hoofdredacteur, M. van Ooijen, eindredacteur, A. van Bergeijk, N.J.M. de Jong en E. van Rijssen

Redactieraad

Mr. P. van den Boogaart, voorzitter,
J.C. Riemersma, dr. M. van der Meulen
en M. Nieboer

VKB Bureau

Vrieseweg 82,
3311 NX Dordrecht
E-mail: info@kerkrentmeester.nl
Tel. 078 - 639 36 66
Website: www.kerkrentmeester.nl

Postadres administratie en redactie

Postbus 176, 3300 AD Dordrecht

Abonnementen

Abonnementsprijs per jaar voor leden van de VKB: 1 t/m 5 abonnementen

€ 30,- per abonnement; 6 t/m 10 abonnementen € 28,- per abonnement en 11 en meer abonnementen € 26,- per abonnement. Abonnementsprijs voor niet-leden € 33,- per abonnement. Deze prijzen zijn exclusief 6 pct. BTW. ISSN 1568-8712. Abonnementen lopen per kalenderjaar. Opzegging kan tot uiterlijk 4 weken vóór de aflooptdatum. Er verschijnen 10 nummers per jaar (juli/augustus en november/december zijn gecombineerde nummers).

Oplage & druk

5.500 ex. © september 2018
Verloop drukkerij

Foto omslag

Martijn Vellekoop

VKB - IN DIENST VAN DE KERK

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de Protestantse Kerk in Nederland (VKB) is op 1 januari 2005 opgericht. De Vereniging is de voortzetting van de Vereniging van Kerkvoogdijen in de Nederlandse Hervormde Kerk (VVK) en het Landelijk Verband van Commissies van Beheer in de Gereformeerde Kerken in Nederland (LVCB).

Leden van de VKB kunnen zijn: gemeenten, welke behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland, te weten Protestantse Gemeenten, Hervormde Gemeenten, Gereformeerde Kerken en Evangelisch-Lutherse Gemeenten, of federaties van deze gemeenten.

Deze leden worden in de VKB uitsluitend vertegenwoordigd door het college van kerkrentmeesters. Het ledenbestand van de VKB omvat ruim 93 % van alle bij de Protestantse Kerk aangesloten plaatselijke gemeenten.

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer is een zelfstandige organisatie. Zij werkt wel ten dienste van de Kerk, maar neemt een onafhankelijke positie in ten opzichte van de Protestantse Kerk in Nederland.

Het doel van de VKB is drieërlei:

- belangenbehartiging voor de leden door deelname aan onderhandelingen over arbeidsvoorwaarden binnen de kerk (voor medewerkers en predikanten), door participatie in organen en organisaties die van belang zijn voor kerkbeheer en door een rol te spelen in de beïnvloeding van ontwikkelingen binnen de kerk, zodat overal waar beleid gemaakt wordt voor of in de kerk het kerkrentmeesterlijk perspectief meespeelt;

- optreden als service instituut door het aanbieden van diensten die aansluiten op de behoeften van de leden;

- optreden als kennisinstituut door middel van deskundigheidsbevordering en het verzamelen, ontsluiten en ter beschikking stellen van informatie die voor colleges van kerkrentmeesters van belang is.

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: **0518 43 22 99**.

VELLEMA. PASSIE
VOOR MENS EN
TECHNIEK.

VELLEMA
TORENUURWERKEN

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

TOINE DAELMANS

LUIDKLOKKEN
&
TORENUURWERKEN

Stipdonk 16, 5715 PC Lierop
☎ Toine Daelmans: 0492 54 55 77
☎ Ralf van Veghel: 06 460 656 21
info@daelmans.com - www.daelmans.com

KERKORGELBOUWERS

J.L. VAN DEN HEUVEL

vdheuvel.orgelbouw@wxs.nl <http://vandenheuvel-orgelbouw.nl>

Amstelwijckweg 44, 3316 BB DORDRECHT Tel. 078 6 17 95 40

Vele woningen

Zo maar twee beelden die mij de afgelopen periode opvielen. Kort geleden waren wij op bezoek bij vrienden die sinds kort een appartement hebben betrokken in een van de uitbreidingswijken van een stad in de Randstad. Je kijkt vanaf hun balkon over de wijk heen; een aaneenschakeling van woningen in vele maten, hier en daar onderbroken door een parkje en ogenschijnlijk gecentreerd rond een winkelcentrum. Ons gesprek ging al snel over het ontbreken van een torenspits, het teken van presentie van een kerkelijke gemeente.

Afgelopen week waren we voor een begrafenis van een familielid in Oosterend op Texel. Hoe anders is dat beeld. In deze toch al rijkelijk met kerken bedeelde dorpsgemeenschap is het dorp letterlijk om de kerk gebouwd. Het kerkgebouw als centrum of een dorp dat zich als het ware om de kerk heeft gevleid.

Beelden die de pluriformiteit van onze kerkgemeenschap aangeven en die indringend laten zien dat wat vroeger wellicht als vanzelfsprekend werd gezien tegenwoordig per dorp, stad en wijk specifieke antwoorden vergt. Gemeente van Christus zijn kent vele vormen en gedaanten en moet dat ook hebben om bij de tijd te blijven. "In het huis van mijn Vader zijn vele woningen."

Landelijk worden deze ontwikkelingen niet alleen ingezien, maar ook waar mogelijk ondersteund. Of het nu gaat om kerkvernieuwing via de introductie van pioniersplekken of de beweging die zich rond de vitalisering van dorpskerken is gaan aftekenen – aanstaande 24 september is de dorpskerkendag – het zijn voorbeelden van het besef dat kerkelijke organisatievormen in beweging zijn.

Als organisatie van kerkrentmeesterlijk beheer zijn wij ons daarvan ook in toenemende mate bewust geworden. Bewust van het feit dat die pluriformiteit van verschijningsvormen ook gedifferentieerde antwoorden vergt op het gebied van kerkelijke organisatie en beheer. Het maakt nogal wat uit of het gaat om een grote stadsge-

meente met een diversiteit aan wijken met elk een eigen kleur, een lokaal opererende dorpskerk met een zichtbaar draagvlak in de plaatselijke gemeenschap, een huiscgemeente of een als netwerk verbonden groep gelijkgezinden.

Bewust ook van het feit dat dit meer dan in het verleden een actieve rol van de kerkrentmeester vergt. Niet voor niets hebben we in de afgelopen jaren ons steeds meer beziggehouden met de vraag naar de vitaliteit van de plaatselijke gemeente en de beleidsinzet die daarvoor nodig is.

Juist in een situatie van krimp en diversiteit is nadenken over de toekomst en toekomstige vitaliteit van plaatselijke kerkelijke gemeenschappen een taak waar de kerkrentmeester niet aan voorbij kan en mag gaan.

Proactief kerkbeheer hebben we dat genoemd. Durven nadenken over de toekomst. In het vertrouwen dat de Blijde Boodschap mag blijven klinken en in het besef dat we daaraan ook een steentje hebben bij te dragen. Beheer als opdracht. Hoe mooi kan het zijn!

De dorpskerk

Grote Kerk Nijkerk

Schaapsound is de leverancier voor spraak- en muziekinstallaties, liturgieprojectie en HD KerkTV

Zwolle
Ridderkerk
Roermond

www.schaapsound.nl
info@schaapsound.nl
Tel: 085-0663333

schaapsound

een **Cantor** kerkgeluidstelsysteem van Dialoog Church Sound U hóórt het verschil!

Als U op elke plaats in de kerk goede verstaanbaarheid wenst, dan kiest U voor Dialoog Church Sound: deskundige advisering, professionele en toch eenvoudig werkende apparatuur en prima service! Een **Cantor** kerkgeluidstelsysteem wordt op basis van Uw wensen samengesteld, met als hoofddoel de meest optimale spraakverstaanbaarheid.

Sinds 1961 gespecialiseerd in kerkgeluidstechniek ... meer dan 1800 kerken met **Cantor** Kerkgeluidsapparatuur: kerkversterkers, microfoons, geluidszuilen, draadloze volumeregeling, ringleidingsystemen, beeldprojectie

Dialoog Church Sound
www.cantorsound.nl

Ondernemingenweg 6
040 – 2 420 840

5627 BV Eindhoven
info@cantorsound.nl

De pioniersplekken en het kerkbeheer

Tekst Jos Aarnoudse **beeld** Martijn Vellekoop

Martijn Vellekoop is coördinator 'Missionair werk' bij de Protestantse Kerk. Dat betekent dat hij aan de landelijke Dienstenorganisatie verbonden is. Hij stuurt een team aan van ongeveer tien medewerkers. Meestal werkt hij dan ook in Utrecht, maar vandaag – als ik hem opzoek – is dat thuis in Naaldwijk. Het is zijn eerste werkdag na de vakantie en hij heeft schrijfwerk te doen. Als je dan de eerste dag op kantoor komt, weet je dat het niet gaat lukken met de concentratie. Hij is gisteravond laat al aan de gang gegaan en is eigenlijk een beetje vergeten dat ik langs zou komen. Maar geen nood, over werk praten gaat hem makkelijk af. Het is namelijk ook – zo kan ik merken – een deel van zijn passie: hoe kunnen we vanuit de Protestantse Kerk die groepen in ons land bereiken met iets van het Evangelie, waarmee voor het grootste deel de band vanuit de kerk verloren is gegaan (als die al bestond)?

Van twee kanten contact gezocht

De activiteiten van 'Missionair werk' vallen uiteen in twee hoofdbestanddelen. Het ene is het helpen van bestaande gemeenten met missionaire initiatieven. Het andere is het stimuleren en begeleiden van nieuwe missionaire initiatieven: de zogenaamde pioniersplekken. Van twee kanten was er de behoefte om met name over die pioniersplekken en kerkbeheer eens door te praten. Vanuit de VKB was er het idee om er snel eens aandacht aan te besteden in het maandblad 'Kerkbeheer'. Vanuit het team van Martijn Vellekoop was er het idee, dat ook kerkrentmeesters meer betrokken moeten worden bij de ontwikkelingen op het vlak van het pionieren.

Het programma van het pionieren

Mijn eerste vraag is dan ook: "Wat was jullie beweegreden om contact op te nemen?" Martijn vertelt: "Dan moet ik eerst iets kwijt over onze visie, de visie achter de pioniersplekken en waar we nu staan met de pioniersplekken. Met 'ons' bedoel ik: de visie van de kerk zoals de synode die heeft omarmd. We zijn niet bezig met een uitvinding of een hobby van een clubje uit Utrecht, maar we werken aan de uitvoering van plannen die breed zijn gedragen door de synode, het hoogste besluitvormende orgaan van onze kerk. De visie voor pionieren is gegroeid vanaf 2005, maar kwam vanaf 2012 in een stroomversnelling. Het is

duidelijk dat er heel veel maatschappelijke groepen zijn in ons land, waarmee bestaande gemeenten die behoren tot de Protestantse Kerk, geen contact maken. Ook marktonderzoekers lieten ons dat zien. Zij delen op basis van overtuigingen en leefstijlen de bevolking vaak onder in negen groepen, al zijn de grensen natuurlijk altijd vloeiend. Daarbij blijkt dat de Protestantse Kerk, met haar vormen en gebruiken van nu, goed contact maakt met twee groepen, en dus met zeven niet. Er is altijd wel een uitzondering, maar het gaat om het beeld. Voorbeelden? Als je op zondag te gast bent in een gemiddelde gemeente van de Protestantse Kerk, hoef je geen marktonderzoeker te zijn om te zien dat we als kerk weinig jongeren trekken en weinig mensen met een multiculturele achtergrond. Dus de vraag was, die de scriba van de synode indertijd, ds. Arjan Plaisier, zeer nadrukkelijk uitwerkte: wat gaan we als Protestantse Kerk doen om toch contact te krijgen met die groepen?"

"Het idee was: we gaan pioniersplekken starten. Dat was natuurlijk geen idee uit het luchtledige. Daarvoor is er inspiratie opgedaan in Engeland. De uitdaging waar we het over hebben, is dan ook niet alleen iets van onze kerk, of ons land, maar die zie je in alle West-europese landen. In 2012 werd de ambitie uitgesproken dat er vanuit de Protestantse Kerk om te beginnen honderd van die pioniersplekken zouden komen, als een soort kerke- ►

De pioniersplek Buurtvrij (Inloophuis) in Zeist (foto: Dio van Maaren)

lijke *start-ups*. Waar zie je mogelijkheden om met nieuwe vormen of activiteiten mensen te bereiken vanuit het Evangelie, die geen affiniteit lijken te hebben met het christelijk geloof? Daar gaan we wat nieuws voor beginnen. Met het idee om op die manier te proberen nieuwe geloofsgemeenschappen te laten ontstaan."

"We hebben heel de kerk nodig, ook de kerkrentmeesters"

"Dan kom ik bij waar we nu in 2018 zijn. We zien dat er verrassend veel van de grond is gekomen. We zijn aan het ontdekken hoe het werkt in de Nederlandse context. Je weet van te voren nooit of dit of dat initiatief echt gaat werken, hoe goed het ook is voorbereid, maar als je nu de beweging als geheel overziet, zie je dat het vaak wel werkt. Door de pioniersplekken zijn er op heel veel plaatsen mensen die voor het eerst of opnieuw iets van het christelijk geloof en kerk-zijn ontdekken."

"Maar wat we ook merken is, dat dit soort missionair werk consequenties heeft die de hele kerk aangaan. We merken dat we bij de ontwikkeling van dit soort werk eigenlijk de hele kerk nodig hebben, ook de kerkrentmeesters. Ook de wijsheid en de ervaring van de kerkrentmeesters zijn nodig. Ook het gesprek met kerkrentmeesters is nodig. Dus wij dachten: we moeten eens gaan praten met de vereniging van de kerkrentmeesters." Tot zover de aftrap van een bevlogen Martijn.

Onbekend maakt onbemind

Ondertussen leg ik uit wat onze drijfveer was vanuit de redactie van *'Kerkbeheer'* om ook eens het licht te laten schijnen op de kerkvernieuwing en het pionieren. Je ziet namelijk, dat niet alleen andere vormen van kerk-zijn, beleving en activiteiten dan in de

klassieke kerkelijke gemeente ontstaan, maar ook andere vormen van wat ik maar even 'beheer' noem. Dat roept onder kerkrentmeesters weer allerlei vragen op. Onbekend maakt onbemind, dus ook dat is een reden om aandacht te besteden aan de ontwikkeling.

Gewoon maar eens wat wetenswaardigheden. "Hoe is het tot nu toe georganiseerd?", vraag ik. "Welnu", vertelt Vellekoop, "zoals het nu is: er zijn circa honderd pioniersplekken en bijna allemaal zijn ze verbonden aan een bestaande plaatselijke gemeente. Officieel kunnen ze ook verbonden zijn aan een klassicale vergadering, maar dat komt in de praktijk nauwelijks voor. Daarnaast is er een enkel initiatief verbonden aan de landelijke kerk. Vaak is er, zoals het nu in de kerkorde is geregeld, een commissie die een pioniersplek 'bestuurt', al gaat dat vaak kleinschaliger en informeler dan we in de bestaande kerkelijke structuren gewend zijn. Er is ook altijd een stevig plan nodig. Er wordt niet van start gegaan met vage intenties. Ik zou bijna zeggen: die plannen zijn vaak beter doortimmerd dan het gemiddelde beleidsplan van een bestaande gemeente. Dat biedt overigens geen garanties op succes, want het moet altijd maar blijken of het ook in de praktijk gaat lukken. Je kunt visie hebben, maar er zit ook duidelijk een geestelijke kant aan. De zegen verwachten van God. Het blijft altijd ook iets van uitzien naar die zegen, verwachting hebben, op weg gaan, en niet weten waar je met een startende groep gaat uitkomen. Tenslotte wordt er bij elk project stevige begeleiding gegeven. Financiering vindt plaats vanuit de plaatselijke gemeente, vanuit de gelden voor missionair werk van de landelijke kerk (dus wat we samen bijeenbrengen in de kerk) en vanuit de Maatschappij van Welstand."

“We zijn aan de slag gegaan”

Vellekoop vervolgt: “We hebben er indertijd voor gekozen om vooral aan de slag te gaan, en niet ook in de Nederlandse context alles fundamenteel te doordenken. Dat wil niet zeggen dat we maar wat zijn gaan doen. We leren onder andere van de Engelse Kerk. Tegelijk komen er nu vanuit de praktijk wel vragen op, waar we als Protestantse Kerk goed over moeten nadenken. Het gaat immers om groepen, die een eigen zelfstandige vorm van kerk-zijn willen vormgeven. Die vormen passen niet zondermeer in de bestaande institutionele mallen van onze kerk, maar zijn wel nodig voor het kerk-zijn van de toekomst.” “Wat is ‘kerk’ eigenlijk in jouw visie”, vraag ik. Martijn: “Als ik het simpel houd: een groep van mensen die op elkaar betrokken is, die zorg wil dragen voor elkaar, die open staat voor wat er om hen heen gebeurt en waar het christelijk geloof een centrale rol speelt. De praktijk leert dat nieuwe kerkvormen vaak niet grootschalig zijn: gemiddeld veertig à vijftig mensen, terwijl we in onze regelingen uitgaan van een gemeentevorming die om aan alle kerkelijke taken te kunnen voldoen, toch aanmerkelijk groter dient te zijn. Hoe vertalen we allerlei ‘vereisten’ die nu gelden vervolgens naar de maat van dit soort kleinere vormen van kerk-zijn?”

Allerlei vragen komen dan op: de rol van predikanten, kerkelijk werkers, het ambt, de bediening van sacramenten. Ook de self-supportende kracht in zin van financiën en beheer is daarmee als vraag gesteld. Want het is wel degelijk de bedoeling dat zo’n plek na verloop van tijd zichzelf in stand kan houden.

Wisselwerking pionieren en bestaande gemeenten

We komen te spreken over de wisselwerking die kan ontstaan tussen de ervaringen van deze opkomende kerkgemeenschappen en de kleiner wordende bestaande gemeenten. Vellekoop geeft aan: “Dit is één van de spannende kanten aan de ontwikkeling, en dat is wat ik bedoelde met: het gaat de hele kerk raken. Ook missionair werk vanuit bestaande gemeenten zal meer en meer doordacht moeten worden vanuit de reële maatschappelijke ontwikkelingen in ons land. Hoe doe je dat vandaag eigenlijk? Moet je de mensen naar jouw bestaande vormen zien te krijgen, of moet je met jouw vormen meer naar de mensen toe bewegen? Maar ook mogelijke doorstartscenario’s voor klein geworden, bestaande gemeenten zijn aan de orde. Ik probeer ook binnen ons team van ‘Missionair werk’ beide perspectieven meer en meer met elkaar te verbinden”.

Wat wil je de kerkrentmeesters vragen of meegeven?

We komen terug bij de kerkrentmeesters. “Je sprak van de wijsheid van de kerkrentmeesters, die nodig is, maar jullie hebben vast ook wel eens ‘last’ van kerkrentmeesters, wat zou je kerkrentmeesters willen vragen of willen meegeven?” Martijn steekt van wal: “Het allerbelangrijkste vind ik dat we zouden proberen in de kerk allemaal, dus ook de kerkrentmeesters, te durven denken in kansen. En dat ondanks de tegenwind die we door de ontkerkelijking van Nederland kunnen ervaren. Dat we niet als die éne dienst-knecht zijn, die ons talent in de grond stoppen, maar durven te ondernemen.”

“Dus kerkrentmeesters, naast het beheer van het bestaande, wees ondernemend, probeer pro-actief samen met uw kerkenraad te kijken waar er mogelijkheden zijn”

“Je denkt vaak: we moeten alle zeilen bijzetten om het bestaande schip een beetje varende te houden. Het is de kunst om over je eigen situatie heen ook weer het grotere plaatje voor ogen te houden. Hoe zien we dan onze kerk een rol vervullen in ons land over tien of twintig jaar, als God het geeft? Nu hebben we over het algemeen nog de energie en de middelen om iets te ondernemen (bijvoorbeeld met het geld dat er op allerlei plekken binnen de kerk wel degelijk is). Als we nu niks doen, zijn er op sommige plekken straks nog wel middelen, maar is er niet meer de energie om daar wat mee te doen. Laten er dan maar ook experimenten niet lukken, dat hoort erbij. Tegelijk zien we dat heel veel initiatieven wel opbloeien.”

Toekomstgerichte ondernemende kerkrentmeesters

“Het hangt echt niet van ons af, of het goed komt met de kerk in Nederland, maar tegelijk ook weer wel, in die zin dat de Heer ons roept om niet bij te pakken neer te zitten en Hij ons blijft inschakelen in het grote werk van zijn Koninkrijk. Dus kerkrentmeesters, naast het beheer van het bestaande, wees ondernemend, probeer pro-actief samen met uw kerkenraad te kijken waar er mogelijkheden zijn. Steun die, met geld, met bestuurskracht, ▶

Geld bestemmen voor missionaire vernieuwing en nieuwe initiatieven

In enkele grote steden is een fonds opgericht om missionaire vernieuwing te stimuleren. Deze gemeenten zetten geld apart om nieuwe initiatieven te stimuleren én mogelijk te maken.

Bijvoorbeeld bij de Hervormde gemeente Rotterdam Centrum. Daar is een deel van het budget beschikbaar voor pioniersplekken (waarbij wordt samengewerkt met de landelijk kerk) en een deel is bestemd voor een initiatief dat vorm krijgt binnen of vanuit de bestaande gemeente. Hieruit blijkt dat vernieuwing binnen

de gemeente belangrijk wordt gevonden en dit wordt dus ook gestimuleerd. Het voorkomt waarschijnlijk ook discussies over geld. Wanneer er geen fonds is en er zijn vernieuwende ideeën dan wordt er al snel vanuit concurrentie gedacht: ‘als dit initiatief geld krijgt, krijgen wij minder’.

Uit de oprichting van zo’n fonds spreekt ondernemerschap: het denkt vooruit, stimuleert initiatief en gaat niet alleen uit van het behoud van het bestaande.

Een vorm van pionieren 'de Kliederkerk'. Hier een viering met het thema Esther.

met wijsheid. Ik bedoel met dat laatste: kerkrentmeesters zijn vaak nuchtere en praktische mensen, met kennis van zaken op terreinen die we ook binnen de ontwikkeling van pioniersplekken nodig hebben. Tegelijk denk ik bij kerkrentmeesters ook wel eens: denk niet alleen vanuit de bestaande regels en gebruiken, of vanuit concurrentie."

"Voorbeelden? Ach, het kan in jouw gemeente een heel goede gewoonte zijn om geen vrijwilligersvergoedingen te verstrekken of geen geld uit te geven aan het waarderen van vrijwilligers middels een vrijwilligersuitje, want: 'we doen het toch allemaal voor de Heer', maar dan past dat misschien in een andere context toch wel, en dan is het weer de kunst om het verantwoord te doen. Ander voorbeeld: overstijg gevoelens van mogelijke competitie of jaloezie als je ziet dat er geld naar een pioniersplek gaat of een aantal jonge gezinnen zich daarvoor gaat inzetten, alsof dat in mindering zou komen op de bestaande gemeente. Besef wel, dat als we niet ook nieuwe dingen ontwikkelen, er een kans is dat meer en meer categorieën mensen zullen afhaken, zo vertellen zij tenminste zelf. Maar het belangrijkste vind ik toch de vraag: kunnen (ook door de wol geverfde) kerkrentmeesters zich ontpoppen als, toekomstgerichte, pro-actiever ondernemende kerkbestuurders?"

Voor meer informatie kunt u kijken op:

► www.protestantsekerk.nl/kerkplekken

► www.lerenpionieren.nl

Martijn Vellekoop (1980) is opgeleid als communicatiedeskundige. Hij werkte als beleidsmedewerker op een ministerie. Hij zag al snel dat diverse kerken, ook de evangelische kerk waar hij als kind kwam, in Nederland de aansluiting misten met zijn generatiegenoten.

Hij verdiepte zich in de ontwikkelingen in Engeland en volgde een master theologie aan de Vrije Universiteit. Vellekoop ging werken als hoofd communicatie en fondswerving bij Youth for Christ. Hij raakte betrokken bij pionieren in het Westland. De visie van de Protestantse Kerk rond de pioniersplekken sprak hem zodanig aan, dat hij in dienst kwam bij Missionair Werk, inmiddels als coördinator 'Missionair Werk'.

Inmiddels heeft hij ook een master Strategisch Management voor Non-profitorganisaties afgerond. Martijn is getrouwd en heeft twee kinderen.

Maak uw Kerkbalans materiaal beter!

Kerkrentmeesters kunnen concreet geholpen worden om het materiaal voor de actie Kerkbalans 2019 te verbeteren, met zicht op betere resultaten.

In september 2018 organiseert de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving op vier plaatsen verspreid over het land op zaterdagen een workshop over Kerkbalans. In Hilversum, Hoogeveen, Veenendaal en Dordrecht. Dat doen we samen met bureau Dirigo. Met dit bureau werken we al een paar jaren samen en dit bureau heeft laten zien dat hun aanpak werkt.

Inmiddels (als u dit nummer van Kerkbeheer hebt ontvangen) zijn al twee workshops achter de rug maar u kunt, als u snel reageert, nog terecht op zaterdag 22 september in Hilversum of op zaterdag 29 september in Dordrecht.

Het is echt een doe-dag. Dus geen lange inleidingen maar vooral praktisch aan de gang gericht op uw situatie.

Als resultaat van deelname beschikt u over vier winstpunten:

- handvatten die u helpen zicht te krijgen op wat er in uw kerk belangrijk is. Voor welke zaken willen mensen geven?
- hoe gebruikt u de kracht van overtuigende teksten

en sprekende beelden, het stellen van een goede geef vraag en de winst van segmentatie.

- u krijgt een handleiding mee over hoe segmentatie uit te voeren met behulp van LRP en Scipio.
- hoe kunt u gebruik maken van vervolg individuele ondersteuning door Dirigo voor het maken van uw Kerkbalans materiaal.

Verder is het natuurlijk leuk en nuttig om andere gemeenten te ontmoeten en te horen hoe zij met Kerkbalans bezig zijn. Al met al belooft het een inspirerende en praktische workshop te worden. Deelname is kosteloos en andere collega vrijwilligers zijn ook welkom. De workshop duurt van 10.00 uur tot 14.00 uur en voor een lunch tussen de middag wordt gezorgd.

Aanmelden kunt u via www.kerkbalans.nl/workshops

Actie
Kerkbalans

Een frisse kijk op úw cijfers.

VAN REE ACCOUNTANTS
registeraccountants en belastingadviseurs

ALPHEN AAN DEN RIJN | BARNEVELD | DOORN | GELDERMALSEN | NIEUWEGEIN | ZWOLLE

AUDIT & ASSURANCE | ACCOUNTANCY | BELASTINGEN | CONSULTANCY

WWW.VANREEACC.NL

Ruimte en kader voor kerkplekken

Tekst en beeld Jos Aarnoudse

Ik stel vast dat er binnen de kerkorde en de regelingen rond beheer van de Protestantse Kerk tot nog toe geen goed kader wordt geschapen voor het nieuwe gebied van de kerkplekken, die ontstaan op grond van het huidige missionaire pionieren. Er wordt te zeer uitgegaan van ontwikkeling naar een zelfstandig bestaan als volwaardige gemeente, of als een bestaan als onderdeel van een bestaande gemeente, dan wel van een klassicale vergadering. Ondertussen tendeert het zelfverstaan van de pioniers in de richting van zelfstandige deelmogelijkheden van kerk-zijn. In Ord. 8 artikel 6 wordt wel de klassicale vergadering de mogelijkheid geboden voor 'gemeenten in bijzondere missionair, diaconale en pastorale omstandigheden voorzieningen te treffen', als dat nodig is. Dienen we echter niet nader na te denken over het mogelijk blijvende aan wat nu 'bijzondere omstandigheden' wordt genoemd, en wat als uitzondering of als overgangssituatie in de kerkorde wordt aangestipt?

Hoeveel lekenpredikers en lekenpastores willen we eigenlijk aanstellen binnen het verband van de Protestantse Kerk, en hoe tijdelijk dient dat dan te zijn? En dienen die ook ambtsdrager te zijn of te worden in de zin van de kerkorde (ouderling of diaken)? Stellen we nog algemene voorwaarden aan hun inhoudelijke kwaliteiten, ook als lekenvoorgangers? Worden zij betaald, als ze deze bevoegdheid krijgen en op welke manier tegen welke voorwaarden? Is dat hetzelfde als de predikant of de kerkelijk werker, die een gedegen opleiding ontving en waarvoor (terecht) arbeidsvoorwaarden in de kerk zijn afgesproken ('de arbeider die zijn loon waard is'). Of laten we het dan opeens over aan het vrije spel van de pioniers-kerkelijke krachten? Hetzelfde geldt voor de inzet van musici.

Daarnaast: moeten de facilitaire en financiële zaken behartigd blijven worden door commissies die aan een institutionele ambtelijke vergadering zijn verbonden, als tegelijkertijd de kerkplekken zelf zich als zelfstandig zien? Dienen zij niet zelf verantwoordelijkheid te dragen en te nemen voor wie en wat ze zijn, inclusief het voldoen aan redelijke regels van bestuur en beheer en het regelen van geldwerving en verantwoording? Tegelijk: moet er dan niet een gedifferentieerd regime van eisen en toezicht worden ontworpen? Mij lijkt dat er in ieder geval nu over nagedacht moet worden. Daar moet niet te lang mee gewacht worden, omdat de ontwikkelingen doorgaan. Deze ontwikkelingen zijn, wat mij betreft, zeker toe te juichen, daar waar potentieel wordt omgezet in nieuwe mogelijkheden mensen uit ons land te betrekken bij het Evangelie.

Het is van belang dat de Protestantse Kerk, daar waar haar 'merknaam' het label vormt waaronder vaak prachtige initiatieven worden ontplooid, eisen stelt aan de uitvoering en inbedding, zodat deelnemers, belangstellenden en de bredere omgeving en samenleving er staat op kunnen maken dat zaken rond integriteit, financiële transparantie, bestuurlijke zuiverheid, veiligheid en kwaliteit (denk ook aan klachtenprocedures) goed zijn geborgd, ook bij de nieuwe kerkplekken.

Mozaiek van kerkplekken

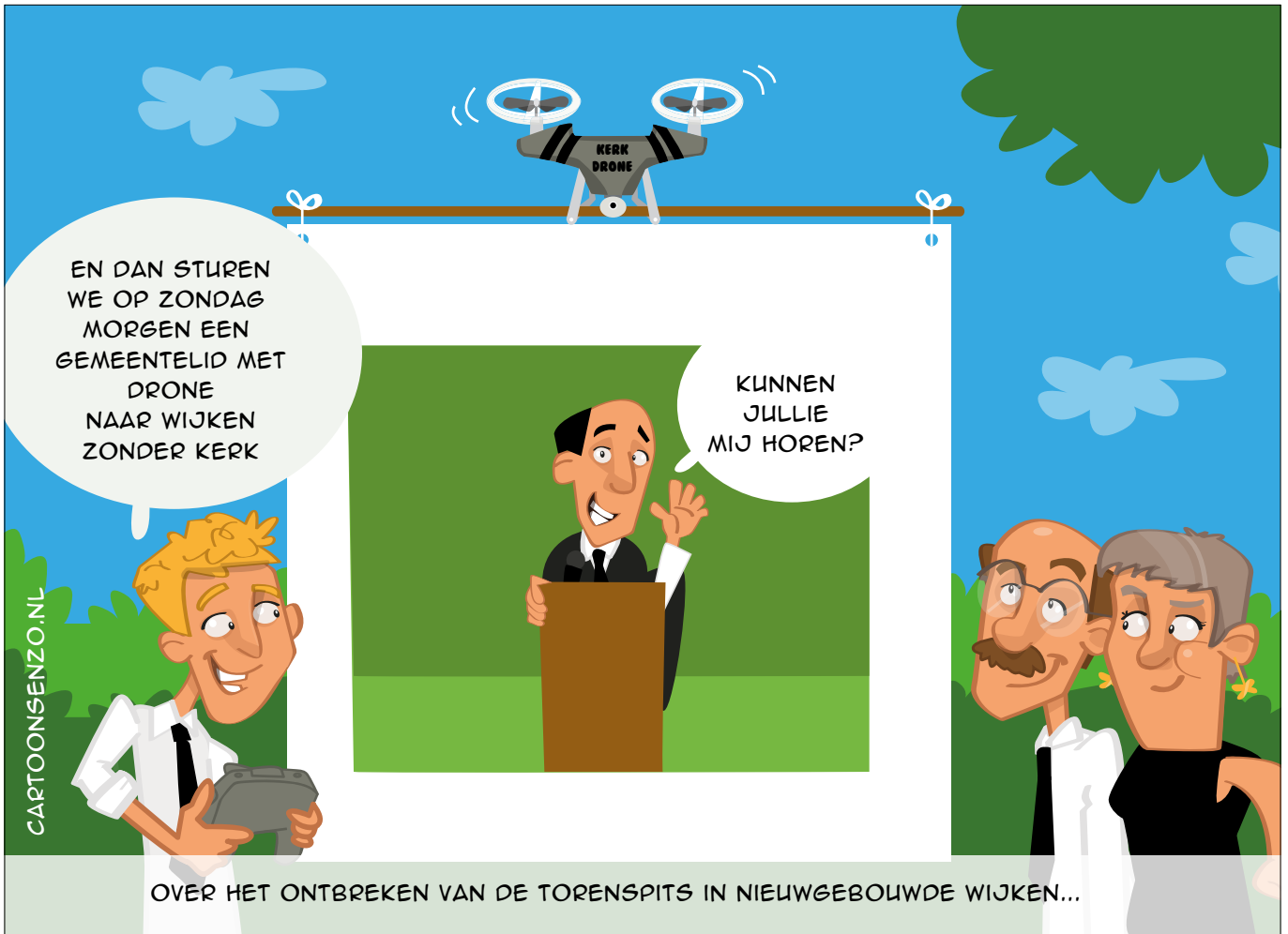
Stelling van de maand

Heeft u een mening, wilt u erop reageren? Laat het ons weten via: info@kerkrentmeester.nl

In een volgend nummer van Kerkbeheer schrijven we nog weer iets over dit onderwerp naar aanleiding van de reacties en poneren we een nieuwe vraagstelling van de maand.

De stelling:

Er moet binnen de Protestantse Kerk snel een werkbaar regime van eisen en toezicht worden ontworpen voor nieuwe kerkplekken, zodat ze de mogelijkheid hebben zich verantwoord te ontplooiën.

De orgelbank

De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke kerken en gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden.

Recent is bekend geworden dat het orgel van de Gereformeerde kerk te Maasland een nieuwe bestemming krijgt in een kerk in het Poolse Lods. In totaal zijn er momenteel 6 orgels in de Orgelbank opgenomen. Alle aangeboden orgels kunt u raadplegen op onze website kerkmarkt.nl in de rubriek orgelbank.

Voor gedetailleerde informatie over de orgelbank kunt u contact opnemen met:

Bureau VKB
 Tel. (078) 639 36 63
 E-mail n.dejong@kerkrentmeester.nl

FRIS

Financieel Rapportage en Informatie Systeem

Tekst Bert van Rijssen

Dit najaar gaat het project FRIS (Financieel Rapportage en Informatie Systeem) van de Protestantse Kerk in Nederland van start. Wij spreken met Gijs van Ballegooijen, projectleider FRIS vanuit de Protestantse Kerk, en Wim Oosterom, voorzitter van het Generaal College voor de Behandeling van Beheerszaken, over dit onderwerp. Wij treffen Gijs in het Protestants Landelijk Dienstencentrum te Utrecht, Wim zal later bij het gesprek aanschuiven.

Voor veel van onze lezers zal FRIS onbekende materie zijn. Kun je in één zin aangeven wat FRIS inhoudt?

FRIS is een nieuw hulpmiddel voor een optimaal en pro-actief financieel beheer van en door gemeenten, diaconieën en CCBB's.

Hoe gaat het in zijn werk?

"In eerste instantie kunnen colleges van kerkrentmeesters en diaconieën hun begrotingen en jaarrekeningen in FRIS vastleggen, FRIS helpt om dat gemakkelijk en op een gestructureerde manier te doen. Ten tweede, in een volgende fase, kunnen op basis van de ingebrachte gegevens meerjarenramingen worden gemaakt. Die zijn nodig voor een pro-actief beheer, ze leggen de basis om verder vooruit te kijken. Ook in mijn werk bij het CCBB heb ik gemerkt dat het heel verhelderend voor gemeenten werkt, als ze bijvoorbeeld het effect op de financiën van dalende ledenaantallen zien. Door het gebruik van zo'n meerjarenraming kijken ze op een heel andere manier en veel gefundeerder naar de toekomstige

financiële situatie van hun gemeenten. Ten derde kunnen CCBB's dankzij FRIS gemeenten 100 % gelijk gaan behandelen bij hun toezichhoudende rol zoals in de nieuwe Kerkorde is opgenomen. Het GCBB (het Generale College voor de Behandeling van Beheerszaken) formuleert de richtlijnen voor de opstelling van jaarrekeningen en begrotingen. Nu zijn er ook wel richtlijnen, maar niet iedereen gebruikt ze, en vaak niet helemaal correct."

Moeten nu alle gemeenten overschakelen naar een standaard boekhoudprogramma zoals Twinfield?

"Dat is niet nodig, maar de gemeenten moeten wel over een boekhoudsysteem beschikken dat de gewenste informatie kan leveren. Veel systemen waar gemeenten nu mee werken kunnen een cijferopstelling opleveren in het door FRIS gehanteerde model. Een rechtstreekse koppeling van FRIS met enige boekhoudprogramma's zal nog worden onderzocht, je kunt de gegevens nu dus niet 'inlezen' maar moet ze zelf

invoeren. Gemeenten die al de huidige standaardmodellen voor de jaarrekening en de begroting hanteren zullen met weinig veranderingen te maken krijgen, 90 % van de invoer herken je gelijk."

Hoe zit het met aparte stichtingen en bijvoorbeeld administraties van begraafplaatsen?

"Die zitten nu nog niet in FRIS, is ook niet voorzien, maar de gegevens ervan vinden we natuurlijk wel terug in de toelichting van de jaarrekeningen of in de jaarrekening van stichtingen die apart ingediend moeten worden.

Wat levert FRIS op voor de diverse partijen die zich bezighouden met financieel beheer?

"Voor de CCBB's betekent het een veel beter toezicht en risicomanagement. Nu krijgen ze heel verschillend materiaal. Als dat meer geüniformeerd aangeleverd wordt, is de beoordeling eenvoudiger en minder arbeidsintensief. Dat is belangrijk omdat dat helemaal door vrijwilligers wordt gedaan (landelijk nu rond de 100!), ook die worden schaarser.

Dankzij FRIS kunnen de CCBB's zich concentreren op situaties waarvoor meer aandacht nodig is. Het wordt nu veel gemakkelijker om situaties te onderkennen waar het risico vanuit het vermogensrechtelijk toezicht groter is, daar kan de hulp, de aandacht worden geconcentreerd. Met de meerjarenramingen wordt het daarnaast zowel voor de gemeenten als voor de CCBB's mogelijk om tijdiger te signaleren en te waarschuwen waardoor eventuele problemen kunnen worden voorkomen. Gemeenten kunnen gewoon iets verder vooruitkijken om waar nodig op tijd maatregelen te nemen."

Kan het systeem zelf alarmen maken, dus automatisch een signaal afgeven als er bij een gemeente iets fout dreigt te gaan?

"Nu nog niet. Er zullen wel rekenmodellen als hulpmiddel voor de beoordelaar worden gemaakt maar de beoordelaar blijft leidend. Sommige CCBB's werkten al met een signaleringssysteem, maar nu gaat dat worden geharmoniseerd voor alle CCBB's zodat iedereen op dezelfde manier gaat beoordelen."

Hoe verhoudt FRIS zich tot FIRA (een huidig overkoepelend databestand dat door de Dienstenorganisatie in samenwerking met het Kantoor Kerkelijke Administratie is ontwikkeld)?

"FRIS vervangt feitelijk FIRA, en omvat veel meer dan FIRA, dat alleen geaggregeerde gegevens met de jaarrekeningen als bron bevat. We kunnen de gegevens van FIRA niet inladen in FRIS, de gegevens in FIRA zijn niet volledig en van een ander aggregatieniveau dan FRIS nodig heeft. Wij starten helemaal opnieuw. De gemeenten zal worden gevraagd om bij de begroting van 2019 de jaarrekening van 2017 en de begroting van 2018 in te voeren. Als dat gedaan is hoeven in 2019 bij het invoeren van de jaarrekening 2018 alleen nog maar de balansgegevens van 2017 opgegeven te worden. Alle andere vergelijkende cijfers zijn dan al aanwezig. Zo heeft een gemeente die gelijk met FRIS start al direct het gemak van het hergebruiken van gegevens."

Wat zijn de voordelen van FRIS voor de colleges?

"Ten opzichte van de huidige syste-

matiek van de modellen voor jaarrekeningen en begrotingen in Excel wordt de invoer van gegevens vereenvoudigd. Gegevens worden maar een keer ingevoerd en daarna hergebruikt. FRIS is gekoppeld aan LRP, dus de ledentallen hoeven niet meer te worden ingevuld. Daarnaast zijn er standaardteksten voor de waarderingsgrondslagen die door de colleges zelf kunnen worden aangepast; het systeem onthoudt de aanpassingen. Het jaarlijkse verslag van het college kan in FRIS opgenomen worden. Als een gemeente bijvoorbeeld geen fondsen heeft onthoudt het systeem dat ook, zodat bij een volgende invoer daar niet meer naar gevraagd wordt. FRIS levert standaardrapporten voor de jaarrekening en de begroting, die ook gebruikt kunnen worden als werkdocument in colleges en kerkenraden voordat ze definitief gemaakt wordt. Verder is er het voordeel van de continuïteit, de jaarrekeningen worden superveilig in de "cloud" bewaard, en bij wisseling van penningmeesters en administrateurs is dus de beschikbaarheid van de gegevens en de continuïteit van werkwijze verzekerd. De gegevens staan dus niet op privé-PC's maar op een veilige centrale plaats."

We zien bij LRP dat administrateurs-vrijwilligers van kleine en middelgrote gemeenten wel met de invoer van gegevens kunnen omgaan, maar bij handelingen die bijvoorbeeld maar éénmaal per jaar nodig zijn zoals het genereren van rapporten, of bijvoorbeeld selecties op de ledenbestanden ten behoeve van Kerkbalans, afhaken. Hoe ingewikkeld wordt FRIS?

"De invoer zal inderdaad geen probleem zijn als je al met de huidige Excel files werkt. En de uitvoer beperkt zich in de eerste fase alleen tot standaardrapporten die bij wijze van spreken met een druk op de knop worden geproduceerd. Die rapporten voldoen direct ook aan de richtlijnen voor de jaarverslaggeving zoals deze door het GCBB wordt voorgeschreven. Voor de jaarrekeningen van kleine non-profit organisaties C1. Ook het maken van meerjarenramingen in de tweede fase zal niet ingewikkeld zijn. Voor gemeenten die nu een sterk afwijkende methodiek hanteren zal er een vertaalslag

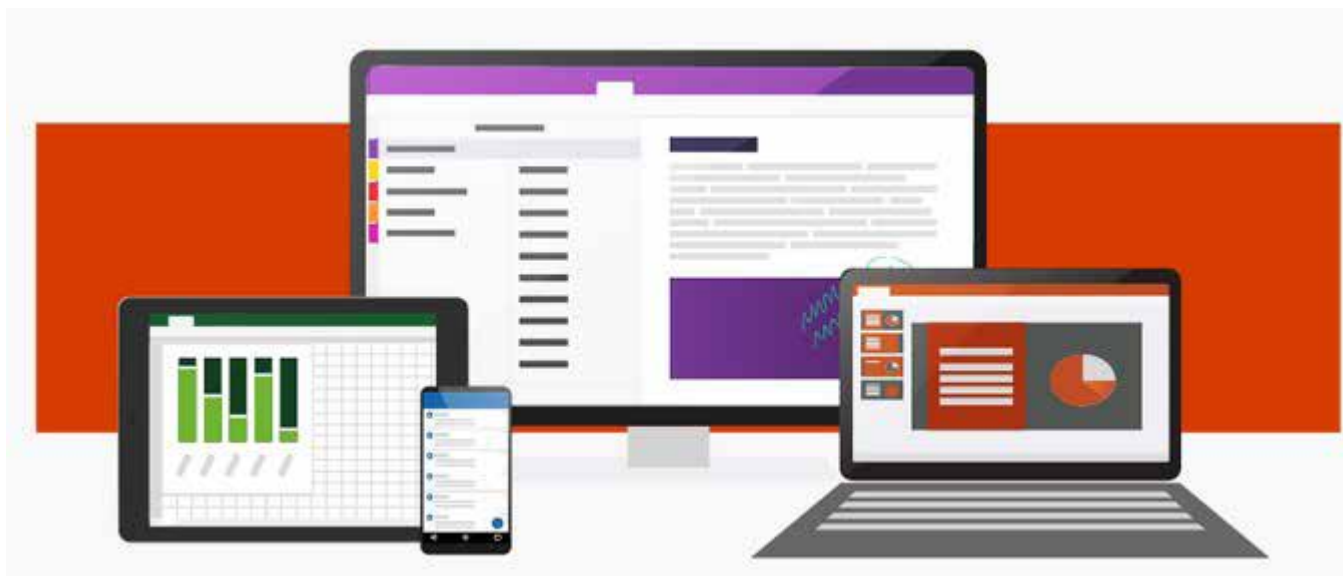
naar het standaardmodel gedaan moeten worden. Maar als dat eenmaal goed gebeurd is kan dat steeds opnieuw gebruikt worden. Een eenmalige extra inspanning dus waar men heel lang voordeel van heeft. Er komen online handleidingen en instructievideo's. Ook kunnen vragen gesteld worden aan een helpdesk. Er zijn trainingen, maar in de organisatie zijn geen aparte FRIS-consultants voorzien."

Hoe ziet de hele FRIS organisatie er trouwens uit?

"Er is een stuurgroep die het projecteigenaarschap heeft, met zes vertegenwoordigers uit de dienstenorganisatie (DO) en de CCBB's. Dan de projectgroep zelf met zeven medewerkers, ook van CCBB's en DO, verder systeemontwerpers, procesontwerpers en een communicatie-/changemanager. Verder een grote testersgroep met een testcoördinator. De testers (ca. 25 potentiële gebruikers) zijn vrijwilligers en ook bij changemanagement worden vrijwilligers gezocht, onder andere voor de communicatie met colleges, het schrijven van handleidingen etc. Maar we zoeken vooral mensen voor de toekomstige gebruikersondersteuning. Overigens is het werven van vrijwilligers voor de communicatie en de gebruikersondersteuning niet gemakkelijk. Tijdens het eerste gebruik van het systeem maar ook op de langere termijn is met name de beschikbaarheid van goede gebruikersondersteuning cruciaal. We hopen dus dat er nog meer mensen komen die willen helpen."

Kun je iets zeggen over het uitrolschema?

"Momenteel zijn de meeste voorbereidingen achter de rug, we zijn nu bezig met het uitvoeren van acceptatietests. Eind augustus worden de brieven met de aankondiging van dit project aan colleges en kerkenraden verzonden (bij het ter perse gaan van dit nummer van Kerkbeheer inmiddels gebeurd, red.). Dan gaan we in september de bouw van het productiesysteem afronden en de handleidingen en instructies schrijven. In september en oktober zijn we druk met het communicatietraject: brieven, e-mails, berichten in bladen en nieuwsbrieven en op de websites. Verder zijn dan presentaties en de-

monstraties aan CCBB-leden en –vrijwilligers. Vanaf medio oktober moet FRIS operationeel zijn en kunnen de colleges ermee aan de slag voor de begroting van 2019. Later dit jaar komt er een volgende versie van FRIS met de functionaliteit voor de jaarrekening.”

(Inmiddels is Wim Oosterom gearriveerd; de meeste vragen hierna worden door hem beantwoord)

De brieven aan de colleges zullen waarschijnlijk pas in de eerste collegevergadering in september behandeld worden. Voor sommige (veel?) kerkrentmeesters zal dit artikel in kerkbeheer de eerste kennismaking met FRIS zijn. Zijn jullie niet bang dat ze zullen schrikken als ze al dit jaar de verslagleggingsroutine moeten aanpassen?

“De invoering zal geleidelijk zijn. Het eerste jaar is deelname facultatief; gemeenten kunnen dan aan het systeem wennen. Pas volgend jaar wordt e.e.a. definitief; in een volgende fase zullen dan ook alerts aan gemeenten verzonden worden als ze te laat zijn met het indienen van begrotingen of jaarrekeningen.”

Hoe gaan jullie de plaatselijke gemeenten overtuigen om mee te doen met FRIS?

“Allereerst door te laten zien hoe gebruikersvriendelijk het systeem werkt, en de hierboven gesignaleerde voordelen te benoemen: gemakkelijker overdracht van taken, continuïteit en veiligheid. Al na een

paar jaar heb je voldoende informatie voor benchmarks en meerjarenramingen. Deelname wordt hoe dan ook verplicht; weliswaar zijn er geen sancties tegen gemeenten die niet meedoen, maar die maken zich het wel moeilijker als ze een solvabiliteitsverklaring willen. En als je moeilijkheden krijgt op het gebied van financieel beheer plaats je jezelf wel op achterstand. De standaardisatie is verder van belang voor de ANBI regelgeving; als gemeenten het niet voor elkaar hebben kan niet alleen hun individuele ANBI status vervallen maar komt zelfs de ANBI groepsbeschikking van de Protestantse Kerk als geheel in gevaar. Het systeem is van ons allemaal, niet van ‘Utrecht’. Het is een prima hulpmiddel waarmee we veel meer pro-actief beleid kunnen maken.”

In de oude situatie kwamen de gegevens van de gemeenten niet verder dan het RCBB. Wie krijgen nu inzage in het systeem?

“Vooralsnog verandert er niets ten opzichte van de oude situatie. De CCBB’s hebben inzage in de gegevens van de gemeenten in hun werkingsgebied. De gegevens worden net als nu gebruikt voor het vermogensrechtelijke toezicht. Maar technisch zijn er wel meer mogelijkheden voor bijvoorbeeld overkoepelende informatiebewerking ten behoeve van vergelijkingscijfers. En verder kan ik mij voorstellen dat het breed moderamen van de classis, dat aanwijzingen kan geven voor samenwerking tussen gemeenten, inzage in de financiën van die gemeenten wil

krijgen. Maar daarover zijn nog geen besluiten genomen. Ik ben overigens vóór transparantie, maar het geld van gemeenten blijft natuurlijk van de gemeenten.

De RCBB’s kenden een grote mate van zelfstandigheid, die heeft geleid tot de bestaande verschillen in handelswijze. Zo werden bijvoorbeeld bij solvabiliteitsverklaringen door verschillende RCBB’s verschillende termijnen voor een meerjarenraming gehanteerd. Door de uniformering van handelswijze verliezen de CCBB’s veel zelfstandigheid. Hoe gaat het GCBB om met mogelijke weerstand?

We zijn begonnen met het voeren van een fundamentele discussie. We zitten in een rijdende trein maar moeten tegelijkertijd een gezamenlijke visie samen met de lokale gemeenten en diaconieën op financieel beheer ontwikkelen. Daar gaat tijd overheen; we verwachten medio 2019 een framework te kunnen vaststellen. Daarna gaan we terug redeneren: hoe harmoniseren we de risicoclassificatie, de solvabiliteitsverklaring, het verscherpt toezicht... Na deel van deze aanpak is wel dat op korte termijn geen veranderingen mogelijk zijn, voorlopig blijven de CCBB’s nog verschillend handelen.

Is dat geen risico voor FRIS? Dat gaat in oktober al van start.

“Nee, op de vorm van FRIS hoeven we niet terug te komen, daar hebben we gezamenlijk een klap op gegeven. De financiële discussie komt later wel

terug. De richtlijnen voor verslaglegging die door het GCBB worden ontwikkeld zijn in FRIS net iets anders ingeregeld, maar we gaan uit van het bestaande model. In de jaarrekeningen vanaf 2020 kunnen eventueel veranderingen worden aangebracht maar dat zal mede gebaseerd zijn op het commentaar van gemeenten op de door het GCBB voorgeschreven richtlijnen.

Een belangrijk doel van FRIS is ondersteuning van gemeenten en pro-actief kerkbeheer. Als volgende fase wordt door jullie nu alleen de meerjarenraming genoemd; welke andere vervolgfases zijn denkbaar?

Wim: "De meerjarenraming staat niet op zichzelf. Daar komen rekenmodellen bij, en de mogelijkheid verschillende scenario's door te rekenen, bijvoorbeeld: wat gebeurt er als de inkomsten niet met 1 ½ % maar

met 5 % per jaar dalen? In de oktobervergadering van het GCBB gaan we bepalen hoe de meerjarenraming eruit komt zien."

Gijs: "In de volgende fase zijn twee zaken van belang: Het workflowmanagement (hoe faciliteren we de ondersteunde processen), en daarnaast de vormgeving van de meerjarenraming. In het GCBB wordt bepaald wat nodig is, welke kengetallen erin komen. We hopen ook dat dit na jaar de door Wim genoemde fundamentele discussie met de CCBB's kan worden versneld, afronding daarvan in de zomer 2019 is misschien aan de late kant."

Waarom worden in FRIS geen backdata opgenomen? Voor mathematische prognoses zijn vaak langere reeksen van jaargegevens gewenst.

"De kosten zijn in het algemeen goed voorspelbaar, daar heb je geen lange

reeksen voor nodig. De prognose van baten is wat ingewikkelder, maar je hebt geen 10 jaar backdata nodig. En de veranderingen momenteel zijn zo groot dat het verleden minder relevant wordt. Daartegenover wordt de benchmark belangrijker. Voorbeeld: we ontvangen nu € 150 aan levend geld per lidmaat, wat gebeurt er als we € 300 krijgen zoals bij gemeente x? En hoe komen we daar?"

Wat willen jullie tot slot nog kwijt aan onze lezers?

"FRIS is een groot veranderingsproces voor individuele plaatselijke gemeenten en voor de CCBB's, waarmee niet alleen het lokale belang maar ook het belang voor de kerk als geheel gediend is."

Voor vragen kunt u contact opnemen met: fris@protestantsekerk.nl

Gijs van Ballegooijen (1958, Veen [NB]), werkte 35 jaar bij een grote multinational en vervulde daar verschillende internationale functies op het grensvlak van business en IT. Hij heeft een achtergrond op het gebied van informatietechnologie, bedrijfseconomie en commerciële economie.

Hij is al vele jaren actief als vrijwilliger. Zo is hij onder meer

kerkvoogd van de Hervormde gemeente te Rijswijk (NB) geweest. Sinds begin 2017 is hij lid van het Regionale College voor de Behandeling van Beheerszaken Noord-Brabant en Limburg. Zo raakte hij, met zijn IT-achtergrond, betrokken bij het opstarten van het FRIS project (Financieel Rapportage en Informatie Systeem, eerst als vertegenwoordiger van het RCBB (nu CCBB, Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne) in het projectteam en vanaf het begin van dit jaar ook als (parttime) projectleider.

Wim Oosterom (1952, Enschede) studeerde economie en daarna postdoctoraal accountancy. Werkte bij de Rijksoverheid tot zijn 34ste, zijn laatste functie was plaatsvervangend directeur van de accountantsdienst van het toenmalige ministerie van VWS. Daarna werd hij partner bij Price Waterhouse Coopers, verantwoordelijk voor de global public sector. Al op 56 jarige leeftijd trad hij vervroegd uit. Momenteel zit hij in vier Raden van Toezicht.

Vanaf zijn 16e jaar is hij al vrijwilliger in de kerk actief, eerst als lid van de jeugddienstcommissie, later een aantal malen als kerkvoogd. Momenteel is hij penningmeester van de Protestantse Gemeente te Amersfoort (en in die hoedanigheid winnaar van de VKB-Mercer & Marsh award 2017).

Daarnaast is hij jarenlang voorzitter geweest van de werkgroepen van de Raad van de jaarverslaggeving voor zorginstellingen en voor woningbouwcorporaties, en was hij betrokken bij het opstellen van de Richtlijnen voor fondsenwervende instellingen. Zijn rol bij FRIS begon per 1 mei jl., als voorzitter van het GCBB. De taak van dit nieuwe college is om de kwaliteit van het financieel beheer in de Protestantse Kerk in te richten en te bewaken. Het GCBB formuleert onder meer richtlijnen voor begroting en jaarrekeningen van gemeenten, en geeft aanwijzingen hoe de CCBB's moeten gaan werken.

GEZOCHT

Vrijwillige medewerkers gezocht voor FRIS.
Zie voor profielen:
www.kerkrentmeester.nl bij 'nieuws'

Zaken doen in of dichtbij de gemeente

Tekst en beeld Jos Aarnoudse

Integriteitskwesties liggen onder het vergrootglas. Dat is best begrijpelijk. Maar het zorgt ook voor dilemma's. Zo wil men in elke (burgerlijke) gemeente graag dat politieke partijen raadsleden werven 'met een netwerk in de gemeente'. Maar wanneer is er dan sprake van belangenverstrengeling? We naderen ingewikkeld terrein ook voor de kerk en voor kerkenraadsleden en kerkrentmeesters.

Vraag van de maand is: "Ze willen ons verenigingsgebouw voor een veel te lage prijs verkopen aan een stichting in het dorp, kan dat zomaar?" "Er zitten kerkcentjes in, dat kun je toch niet zomaar weggeven?" We krijgen vaker vragen over (vermeende) belangenverstrengeling. Het kan best zijn, dat het verenigingsgebouw inmiddels totaal overbodig is voor de eigen kerk, feitelijk alleen voor dorpsactiviteiten wordt gebruikt, maar er is geen partij die het kan of wil kopen, terwijl het wel een doorgaande kostenpost is. Dan kan het verstandig zijn om het voor weinig of om niet over te dragen. Maar het luistert nauw. Want is wel voldoende vastgesteld dat het ook echt niet verkoopbaar was? Even de kernvraag: kan het 'zomaar'? Nee, het kan niet 'zomaar'. In ieder geval moet een college van kerkrentmeesters er samen over beslissen. En als het verstandig is heeft het ook de instemming van

de kerkenraad gevraagd. Dat moet sowieso als men een gebouw wil verkopen "dat in gebruik is ten behoeve van de eredienst of anderszins van belang voor het leven en werken van de gemeente" (Ord. 11-1-5). Nu voelt u al, daar zit discussieruimte, want als het gebouw overbodig is, is het dan nog wel van belang voor het leven en het werken van de gemeente?

Tegelijk staat in Ord. 11-1-4 dat een college van kerkrentmeesters blijft "binnen de grenzen van het door de kerkenraad vastgestelde beleidsplan en de door de kerkenraad vastgestelde begroting". Als daarin niks is voorzien over afstoting van gebouwen, ligt het voor de hand om wel degelijk in overleg te treden met de kerkenraad. Ook dient een college van kerkrentmeesters het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken (CCBB) te informeren bij aangaan van overeenkomsten met financiële gevolgen die niet in de begroting zijn opgenomen (Ord. 11-7-5). Genoeg momenten dus om even stil te staan bij de vraag of er sprake is van zuivere koffie en een weloverwogen besluit. Bij onenigheid dient er altijd bemiddeling te worden gevraagd bij het CCBB (vgl. Ord. 11-5-3 en 11-9-1). Hoe dan ook, in zulke situaties is het in alle gevallen beter om alle bestuurlijke colleges erbij te betrekken en bij gebleken verschil

van inzicht het advies van een buitenstaand orgaan te vragen.

Het punt ligt uiteraard breder. Het geldt ook voor zaken doen met gemeenteleden, of met mensen en organisaties die dichtbij de kerk staan. De kerkorde meldt alleen dat als er zaken gedaan moeten worden met een lid van een college in de kerk of met iemand in dienst van de kerk dat dan het CCBB moet worden geraadpleegd (Ord. 11-7-3), maar ook bij handel met anderen in of dichtbij de gemeente is zorgvuldigheid vereist. Het kan heel gevoelig liggen. "Nemen we een aannemer van buiten het dorp, omdat die goedkoper is, maar wel werkt met... ?? Terwijl we goede aannemers hebben in onze eigen gemeente?" U kunt de voorbeelden vermenigvuldigen. Ook de kerk is echter gebaat bij een bestuur en een beheer dat integriteit en transparantie hoog in het vaandel heeft, en dat bij besluitvorming goed gebruik maakt van de *checks and balances* die in onze kerkelijke regels zijn verankerd.

Dick Tolsma
Protestantse gemeente
te Franeker

WIE:

Ouderling-kerkrentmeester Dick Tolsma (43) is voorzitter van het college van kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente te Franeker. "Een mooie spilfunctie in een fijne gemeente", zegt Dick Tolsma. Hij was al sinds 2014 actief als kerkrentmeester en toen de voorzitter het na twintig jaar genoeg vond, werd Tolsma gevraagd om voorzitter te worden. Het college van kerkrentmeesters te Franeker bestaat uit vijf mensen. Daarnaast is er een vaste notulist.

PLAATS IN HET COLLEGE:

"Vanuit mijn werk als EPA-adviseur verduurzaming gebouwde omgeving houd ik mij bezig met de energetische kant van gebouwen. Daarnaast heb ik veel affiniteit met historische gebouwen. Het beheer van een prachtig historisch gebouw zoals de Martinikerk van Franeker is voor mij een unicum. Ik hield mij binnen het college al bezig met gebouwen en techniek en als voorzitter heb ik nu echt een spilfunctie. Ik kan wel zeggen dat ik erg trots ben op ons team. Met relatief weinig mensen wordt er veel werk verzet."

POSITIEVE WIND:

"Wij zijn een financieel gezonde gemeente. Voor de toekomst zijn wij relatief optimistisch. Er waait een positieve wind door onze gemeente en wij kunnen een tweede predikant beroepen. Uiteraard hebben wij net als andere kerken te maken met een dalend ledenaantal, echter volgen wij die trend in mindere mate. Wel zijn wij ons ervan bewust dat we rekening moeten houden met dalende inkomsten vanuit de leden. Op dit moment werken wij aan een beleidsplan waarin wij de gemeente voor langere tijd financieel gezond kunnen houden waarbij gedacht wordt aan alternatieve inkomstenstromen."

UITDAGEND PROJECT:

"Onze beamerinstallatie was aan vernieuwing toe. Ik vond dat het tijd was voor vernieuwde techniek en opperde LED displays binnen het college. In eerste instantie stuitte dat op vragen in het college en later uit de gemeente. LED displays in een historisch kerkgebouw? Toch hebben wij doorgezet. Nu hangen er zeven displays in het gebouw waarmee in de hele kerk kraakhelder beeld gepresenteerd kan worden en is vrijwel de hele gemeente erg tevreden."

"Het beheer van een prachtig historisch gebouw zoals de Martinikerk van Franeker is voor mij een unicum"

TIP:

"Het werk binnen het college van kerkrentmeesters is zeer veelzijdig. Er is voor iedereen wel iets te doen wat hij of zij ligt. Dat vind ik ook belangrijk, doe wat je ligt, waar je goed in bent, zorg voor een goede man-vrouw verhouding binnen je college, wees transparant en houd je voor dat je het niet voor jezelf doet.

Ons motto: de kerk is er voor de eeuwigheid, wij zijn tijdelijke voorbijgangers."

AGENDA

► Inspiratiefestival 2018: Geloven in beweging

De Protestantse Theologische Universiteit (PthU) en de Protestantse Kerk organiseren samen met de Wereldraad van Kerken en de Eilander kerken, dit inspiratieweekend op Terschelling. Toe aan vernieuwing in kerk of geloof? Zet dan 26, 27 en 28 oktober vast in je agenda!
www.pthu.nl/inspiratiefestival/

► Afscheidssymposium mr. Peter A. de Lange als voorzitter van de VKB

D.V. Vrijdag 23 november tussen 14-19 uur:
afscheidssymposium voor mr. Peter A. de Lange als
voorzitter van de VKB, in de Domkerk te Utrecht

► Start Actie Kerkbalans 2019

Voor de campagne van 2019 is het thema "Geef voor je kerk". De actieperiode is van 19 januari t/m 2 februari 2019.

Kalender voor kerkrentmeesters

Oktober:

- Bestelling van foldermateriaal e.d. voor de actie Kerkbalans 2019 bij de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer.
- Betaling Maandnota
- Indienen vóór 1 november van de ontwerpbegroting bij de kerkenraad.
- Herziening van de pachtprizen (aanpassen eens per drie jaar).

PRODUCT

Voorlichtingsboek 'Ruimte'

Leverbaar is het boekje "Ruimte" dat voor verschillende doeleinden geschikt is. In de eerste plaats kan het gebruikt worden voor de belijdeniscatechisanten om hun informatie te geven over de financiële behoefte van kerk en plaatselijke gemeente, over de bestuurlijke opbouw van de kerk, enz. Verder is dit boekje uitermate geschikt om uit te reiken aan de vele vrijwilligers die zich voor de plaatselijke gemeente inzetten. Tenslotte kan dit boekje op gemeentevondens gebruikt worden om informatie te geven over de gehele organisatie van kerk en gemeente. 'Ruimte' is een fraai geïllustreerd boekje, dat informatie biedt die van belang is voor alle leden, die wat meer over kerk en gemeente dienen te weten.

De prijs voor dit boekje, bedraagt € 2,92 (VKB-ledenprijs € 2,65) exclusief verzendkosten.

PLUIMERS ISOLATIE

De specialist voor al uw
isolatiewerkzaamheden

Lagere
energienota

Meer
comfort

Beter voor
het milieu

SPOUWMUURISOLATIE - VLOERISOLATIE - DAKISOLATIE
ZOLDERISOLATIE - ISOLATIEGLAS - IMPREGNEREN

PLUIMERS
ISOLATIE

ENERGIE BESPAREN BEGINT BIJ GOEDE ISOLATIE

Is uw kerkgebouw al klaar
voor een duurzame toekomst?

Vraag nu een vrijblijvend
adviesgesprek aan!

WWW.PLUIMERS.NL - 0548 516225

Aandacht voor geldwerving

Tekst Jos Aarnoudse **beeld** Kerkbalans

In het boek 'De Reli-ondernemer' breekt de bekende dominee van Bloemendaal dr. Ad van Nieuwpoort de lans voor het 'vrije predikantschap' zoals "het binnen de Protestantse Kerk in Nederland in aansluiting bij een eeuwenoude traditie wordt hooggehouden." Dus geen gedoe over de eigen centen, gewoon vrijgesteld om "dienstbaar te zijn aan het vrije woord dat gesproken is door profeten en apostelen." Mooi gezegd, maar ondertussen moeten die predikantstraktementen en al andere kosten voor het kerk-zijn wel ergens van betaald worden. Los van de spaarpotten die in de éne gemeente meer dan in de andere uit het verleden zijn doorgegeven, dient het benodigde geld geworven te worden. En daar is wel degelijk meer en meer ondernemerschap en creativiteit voor nodig. Dan misschien niet primair door de dominees, maar wel door de kerkrentmeesters. Een beetje samenwerking, ook op dat vlak, zou zo gek niet zijn.

Geldwerving tegen het licht houden

Ons type kerk moet het voor een groot deel hebben van de bijdragen van betrokken leden, deelnemers, gasten en de welwillendheid van sympathisanten, die bijvoorbeeld gecharmeerd zijn van onderdelen van ons kerk-zijn, zoals bepaalde activiteiten, het gebouw of het orgel. Vanuit het verleden zijn we in veel gemeenten een bepaald soort gemiddelde bijdrage per ingeschreven lid gewend. Dat wordt steeds minder vanzelfsprekend aan de éne kant, en de hoogte ervan aan de andere kant zou wel eens flink omhoog moeten, als we als kleiner wordende gemeenten tenminste nog iets willen kunnen doen dat er toe doet in onze omgeving.

Dan is geldwerving wel één van de knoppen waar we aan zouden kunnen draaien, naast die van het alsmar bezuinigen. In ieder geval is het de moeite waard om de manier, waarop we binnen de kerk voor de activiteiten van de plaatselijke gemeente geld proberen te werven, goed tegen het licht te houden.

Eén van de kerntaken van kerkrentmeesters

Als VKB willen we dat stimuleren. Het is namelijk één van de kerntaken van een college van kerkrentmeesters. Zolang de luxe bestaat dat met één briefje of één kanselboodschap de betrokken gemeente voor noodzakelijke of

gewenste uitgaven de portemonnee trekt, tja, wat is er dan aan de hand? Maar in meer en meer gemeenten moet het anders. Daar zal er meer moeten worden 'verleid', gestimuleerd, uitgelegd en verteld, en ronduit gevraagd. Om wellicht ook in de hele kerk te groeien naar een ander niveau van financiële betrokkenheid bij je gemeente, dan we van vroeger uit gewend waren. En misschien moeten we er dan ook wel meer in investeren, als het minder vanzelf gaat, ook als plaatselijke kerkrentmeesters, zowel in tijd als in geld. De kost gaat voor de baat. Het moet natuurlijk redelijk blijven, maar als je ziet welke budgetten goede-doelen-organisaties besteden aan communicatie en fondswerving (en dat ook mogen zonder in de problemen te komen met ANBI-status of goede-doelen-keurmerken), kunnen we als kerk daar best nog een schepje bovenop doen, tenminste als we dan ook die dingen doen die aantoonbaar leiden tot hogere donaties.

Samenwerking binnen de RPG

Binnen de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving (RPG) werken we als VKB samen met de Dienstenorganisatie van onze kerk om plaatselijke gemeenten te stimuleren hier werk van te maken en te ondersteunen met hun geldwerving. Eén van onze bestuursleden, penningmeester drs. Huib van der Burg, heeft plaats in de RPG. Hij pleit ervoor om structureel te onderzoeken welke initiatieven ►

Jan Schinkelshoek

nu daadwerkelijk voor plaatselijke gemeenten leiden tot meer inkomsten of tot minder teruggang. Ondertussen werkt de RPG op dit moment met drie pijlers.

De Actie Kerkbalans, eerste pijler

De eerste pijler is de ondersteuning van de aloude jaarlijkse campagne Kerkbalans. Dat gebeurt samen met de Rooms-katholieke Kerk en de Oud-katholieke Kerk in het verband van de Interkerkelijke Commissie Geldwerving (ICG). Vanouds is het de actie aan het begin van een nieuw jaar, waarop je als plaatselijke gemeente of parochie aan je vaste leden gaat vragen welke vaste vrijwillige bijdragen men aan de eigen kerkgemeenschap dat jaar zou willen geven, en hoe men dat wil betalen (in één keer, of bijvoorbeeld maandelijks). Er is een gemeenschappelijk thema, een gezamenlijk startmoment en er is materiaal ontwikkeld dat gebruikt kan worden. Kortom: elke plaatselijke gemeente of parochie kan meeliften op deze landelijk gecoördineerde actieweek. Zie voor wat er is: www.kerkbalans.nl

Toerusting plaatselijke gemeente, tweede pijler

De tweede pijler is gericht op vernieuwing van de plaatselijke geldwerving door plaatselijke colleges van kerkrentmeesters of geldwerfwerkgroepen goed toe te rusten met mogelijk nieuwe ideeën. Voor deze pijler wordt door de RPG samengewerkt met Buro Dirigo, een bureau gespecialiseerd in communicatie en fondswerving. Het afgelopen jaar werden op zeven plaatsen in het land inspirerende workshopavonden gehouden waar 121 gemeenten aan deelnamen. Het aantal gemeenten dat echter daadwerkelijk overging tot een vernieuwing van aanpak was echter niet zo hoog. Dit jaar wordt er op vier plaatsen een Kerkbalansdag georganiseerd waar dieper op vernieuwingsmogelijkheden zal worden ingegaan. Gemeenten die vorig jaar meededen, maar ook nieuwe gemeenten worden uitgenodigd om daar hun licht te komen opsteken. Ondertussen zal wel plaatselijk het kwartje moeten vallen (om maar in de sfeer te blijven) om ook daadwerkelijk de aangeboden instructie te gaan gebruiken (zie ook het artikel op pagina 33 van dit nummer).

Pilot vanuit de Dienstenorganisatie, derde pijler

De derde pijler wordt verzorgd vanuit de dienst communicatie en fondsenwerving van de Dienstenorganisatie zelf. Het betreft een pilot, over meerdere jaren, waarbij de plaatselijke gemeente begeleid wordt bij het overstappen naar andere en aanvullende methodieken. Daarbij speelt de Actie Kerkbalans uiteraard een grote rol, maar er wordt door het hele jaar heen gekeken naar mogelijke geldwerfactiviteiten. Deze pijler wordt ook wel genoemd 'vernieuwen door veranderen', of intern ook wel eens aangeduid als 'Kerkbalans, de nieuwe aanpak', waarbij de term 'kerkbalans' als het ware synoniem is geworden aan 'geldwerving'. Waarom is het een pilot over meerdere jaren? Dat is omdat bij deze aanpak mogelijke resultaten pas na een paar jaar te meten zijn. De plaatselijke gemeente blijft uiteraard de regie houden over de eigen geldwerving, maar wordt professioneel bijgestaan door het team van de dienst communicatie en fondswerving vanuit Utrecht. Zij moeten daarvoor dan een gedeelte betalen, maar vanwege het pilotkarakter wordt een gedeelte van de inzet betaald uit landelijke middelen. We willen immers uitzoeken welke initiatieven nu daadwerkelijk leiden tot verbetering. Voor deze aanpak zijn vorig jaar 14 gemeenten geworven. Ook dit jaar zal er weer een aantal gemeenten in aanmerking kunnen komen om op deze manier begeleid te worden.

Plaatselijk oppakken!

Het denken en doen rond geldwerving staat niet stil. Onder leiding van de voorzitter van de RPG, drs. Jan Schinkelshoek, wordt er hard gewerkt aan vernieuwing en verbetering. Maar zoals de naam al zegt: het gaat om de plaatselijke geldwerving, dus omslag moet vooral komen doordat plaatselijke kerkrentmeesters, behept met het virus van de geldwerving, of wie zij dan ook vanuit hun plaatselijke gemeente erbij weten te betrekken met verstand van zaken, het gaan oppakken.

► Een kerkgebouw voor de nieuwe tijd

Tekst José Sluiter **Beeld** Pim van Dijk

“Behoud wat goed is in je kerkgebouw, maar voeg vooral iets toe als kerk in de huidige tijd,” aldus Pim van Dijk. Pim van Dijk vertelt dat een kerkbestuur hem vaak vraagt om een knelpunt in het gebouw op te lossen. “De kunst is dan om breder te kijken. De vraag te stellen wat wilt u als kerkgemeenschap over 5 jaar zijn? Welke functie heeft het gebouw dan? Hoe beweegt u hiernaartoe en hoe laat u dit terugkomen in uw kerkgebouw en interieur?”

Pim van Dijk, eigenaar van Pim van Dijk Designs in Zutphen is duidelijk: “Als kerkgemeenschap moet je een beeld of visie hebben van de toekomst. Bij veel kerken ontbreekt dit. Het beeld maar ook de taal is er niet (meer). Over stoelen en banken praten is makkelijker. Kerken zijn weliswaar aangepast, maar dit was meer het verplaatsen van meubilair dan het aanpassen van het interieur aan de veranderende functie van de kerk.”

Functies van het kerkgebouw

In het boek ‘Levende Stenen. Een theologie van kerkelijk vastgoed’, in 2017 uitgebracht door Stichting Kerkelijk Waardebeheer, beschrijft rooms-katholieke cultuurtheoloog dr. Frank G. Bosman vijf functies van een kerkgebouw:

1. Plaats van samenkomst
2. Schrijn, een heilige plaats
3. Sanctuarium, schuilplaats of toevluchtsoord
4. Getuigenis van de verborgen God van onze tijd
5. Een gegeven, gekregen plaats om door te geven

Ontmoeting met de ander

Aan de vijf functies van het kerkgebouw die Frank Bosman noemt (zie kader), voegt Pim van Dijk graag nog een 6e functie toe: de wachtende ruimte. “Sommige kerken kunnen namelijk ook een minimale invulling krijgen om ruimte te bieden aan wat komen gaat, aan stilte, aan meditatie. De kerk is in de eerste plaats een plaats van samenkomst. De kerkgemeenschap voor de nieuwe tijd heeft een ruimte nodig voor ontmoeting met de ander en dan met het geloof. En deze ontmoeting moet men ondersteunen met een goede ordening van de ruimtes.”

Ruimte voor ontmoeting op alle niveaus

“In een kerkgebouw is een opbouw in ontmoeting en verwondering,” vertelt Pim van Dijk. “Allereerst is er bij binnenkomst een ontmoeting op sociaal niveau. Men geeft elkaar de hand en vraagt hoe het er mee is. Vervolgens wordt de ontmoeting intenser, een ontmoeting op cultureel niveau. Dan gaat het over mooie dingen, over muziek, over kunst. Daarna is er sprake van ontmoeting op spiritueel niveau. Dit is oprechter, intiemer, over dat wat werkelijk telt. Onder spiritualiteit versta ik dan ook het onderhoud van de geest.

En tot slot is er nog een plek voorbij de ontmoeting dat nog niet ingevuld is, een stilleruimte, het transcendente. Dit concept bestaat al vanaf het begin van de jaartelling

en zie je in oude kerkgebouwen. In de jaren '70 zochten we naar gezelligheid en huiselijkheid, de werkende symboliek lijkt te zijn verwaterd."

Dynamisch en multifunctioneel

In veel kerken zijn er gescheiden ruimtes voor ontmoeting en de eredienst. Pim van Dijk legt uit: "Met stoelen in rechte rijen voor een podium is snel sprake van een voordracht waar mensen consumeren in plaats van ontmoeten en doen. Bij het inrichten van een dynamische kerkruimte maken we juist gebruik van de bewegingen en gebaren van personen. Doop, verkondiging en tafelgebed hebben hun eigen plek. Gebaren raken op deze manier verbonden met het meubel, de plek en de ruimte." Een dynamische kerkzaal kan volgens Pim van Dijk ook goed multifunctioneel worden gebruikt zonder verlies van identiteit. "Het kruisteken en de liturgische tafel kunnen prima blijven staan bij activiteiten als bijvoorbeeld bridges en bedrijfspresentaties als men hiermee niet in strijd is met de visie die de kerk heeft."

Hoe beweeg je naar je ideaal?

Pim van Dijk adviseert om van binnen naar buiten te denken. "De eerste vraag is altijd wat voor kerk wil je zijn? Een kerk voor de gemeenschap, met een sociale ontmoetingstaak? Een kerk in de stad met mogelijkheden voor exposities, lezingen en concerten of misschien is het allemaal nog niet duidelijk? Dan hebben we een wachtende ruimte, een publieke ruimte voor stilte en meditatie toegankelijk voor iedereen. Wat het ideaal ook is, wij adviseren kerkgemeenschappen graag om in beweging te komen voor de nieuwe tijd."

► www.pimvandijkdesigns.nl

Pim in de plattegrond van Bathmen (foto jorikalgra) ►

Twee recent ingerichte interieurs:

▲ Boven - Dorpskerk Ruurlo

▼ Onder - Oosterkerk Capelle ald IJssel

■ Sanitaire voorziening voor bezoekers en passanten

De Protestantse gemeente te Maassluis heeft samen met de burgerlijke gemeente Maassluis nieuwe sanitaire voorzieningen gebouwd in de Grote Kerk. Behalve de bezoekers van de kerk kunnen ook passanten die met hun boot aan de nabijgelegen steiger liggen gebruik maken van de toiletten en douches. De voorzieningen zijn een mooi voorbeeld van een goede samenwerking tussen een kerkelijke en een burgerlijke gemeenschap.

De toiletvoorziening in de Grote Kerk was aan vervanging toe. Ook waren er vrij weinig toiletten; bij concerten moesten er externe toiletunits gehuurd worden. De gemeente Maassluis wilde bij de op loopafstand van de kerk gelegen passantenhaven een vaste toiletunit met douches realiseren. Voor beide partijen zou een samenwerking voor het realiseren van zo'n unit op meerdere punten aantrekkelijk zijn.

Het idee werd voorgelegd aan de algemene kerkenraad en die ging, nadat ze aan het idee gewend waren, akkoord. Dit mede gelet op de plannen om een Exploitatie Stichting op te zetten om de kerk met het mooie 'Garrelsorgel' meer te kunnen promoten. Door het organiseren van concertreeksen en- of andere culturele festiviteiten kan er meer geld gegenereerd worden voor onder andere het onderhoud van het kerkgebouw. De gemeente Maassluis ging eveneens akkoord met dit project en zo werd het een win-win situatie voor beide partijen.

Na het oplossen van enkele vraagstukken, waaronder de indeling van de ruimte, de financiering en de toegankelijkheid/ beveiliging van de unit begon in februari dit jaar de verbouwing.

Op woensdag 18 juli 2018 werd de sanitaire voorziening officieel geopend.

kerkarchitect.nl

nieuwbouw | renovatie | uitbreiding | interieurontwerp

vankooten architectuur

Preektijgers pastores pioniers

Predikantschap in de 21ste eeuw

Tekst K. H. Sommer – de Vries

Het boek of, zoals de redactie het zelf zegt, de bundel, is een jubileumuitgave van de 100-jarige Bond van Predikanten (BNP). De bundel wil een bijdrage zijn aan het doorgaande gesprek over het wondere ambt van predikant. Het bevat een aantal inkijkjes door de portretten, persoonlijke verhalen, beschouwend maar ook met vragen over de toekomst en het nu. Is predikant zijn een roeping of een ambt, een zijnsberoep? "Ik ben het gewoon, altijd. En daarin ben ik ook mezelf." Of: "Het is een beroep, een rol waar je in- en uitstapt". Of juist: "Een vak waarin je vrijheid hebt en je nooit vrij bent en dat een beroep doet op je creativiteit." Misschien is het wel de bewering: "Een predikant 'werkt' niet.

De verschillende generaties predikanten, de mobiliteitspoolers, predikant-pioniers en *tent-making-ministers* zijn aan het woord over het nu en hoe verder. Wat vinden zij zelf van de nieuwste ontwikkelingen?

De gevarieerde opzet van persoonlijke verhalen afgewisseld met terugblikken op de ontstaansgeschiedenis en achtergronden van de BNP maken dat de bundel gemakkelijk leest. Ieder hoofdstuk is een artikel op zich. De cartoons en strip geven een luchtiger karakter aan de bundel die toch ook de prangende vragen over de kerk in de toekomst niet uit de weg gaat. Men kiest ervoor om daar geen eensluitend antwoord op te hebben en misschien is dat ook het juiste. Het overdenken waard.

*Onder redactie van Liuwe H. Westra e.a.
Uitgeverij Boekencentrum, Utrecht 2018
140 blz. ex lijst bestuursleden BNP 1918 - 2018*

Karin Sommer – de Vries is lid van het hoofdbestuur van de VKB en lid van de Bestuurscommissie 'Mensen' (BCM)

'Deel je droom'

Gerko Last | Communicatie en fondsenwerving

Tekst Adam van Bergeijk **Beeld** Gerko Last

Gerko Last is sinds 2011 verbonden aan Stichting Nijkleaster. Dat Nijkleaster in het Friese Jorwert ligt behoeft nauwelijks toelichting. Nijkleaster is inmiddels een begrip. Medeverantwortelijk voor deze bekendheid is Gerko Last, die zich inzet voor communicatie en fondsenwerving van Nijkleaster. Last: "Twee van mijn passies, de kerk en fondsenwerving, komen hier bij elkaar. Daarom zit ik bij Nijkleaster goed op mijn plaats." Nijkleaster behoorde tot de eerste zeven pioniersplekken van de Protestantse Kerk. De Stichting beoogt een klooster van stilte, bezinning en verbinding op het Friese platteland.

Inkomsten

Nijkleaster is geen kerk, maar een klooster. De pioniersplek is wel verbonden met de lokale Protestantse Gemeente te Westerwert. Gerko Last: "Wij hebben geen leden zoals een kerk, maar donateurs en vrienden. Onze inkomsten komen onder meer uit activiteiten die wij organiseren. Zoals aan het meedoen aan onze Kleaster-kuier, een wandeling van stilte, bezinning en verbinding, of een kleaster-zaterdag. Natuurlijk kunnen we niet bestaan zonder betalende vrienden en donateurs, dus het opbouwen en verder uitbreiden van deze kring is financieel noodzakelijk. Verder verzorgen we zogenoemde 'programma's op maat' voor groepen mensen, waaronder kerkenraden. We voorzien daarmee in een groeiende behoefte. Ook hebben we een keer subsidie aangevraagd bij de provincie voor onze pelgrimstochten. Tenslotte heeft een kunstenaar ons zijn nalatenschap geschonken. Daar zijn we erg dankbaar voor."

Op de vraag naar de gemene deler bij het vergaren van inkomsten antwoordt Last dat je moet vertellen wat je doet. "Wij publiceren veel van wat wij doen en komen regelmatig

in de publiciteit. Veel media, zelfs Elsevier en de Volkskrant, kwamen langs om te zien wat er hier gebeurt."

Donateurs en vrienden zijn meer dan geldverstrekkers

Geldschieters werden benaderd met een concrete vraag en een concreet doel: de verbouw van de kerk van waaruit wordt gewerkt én de bekostiging van een tweede (parttime) predikantsplaats. Belangrijk is dat er goed wordt nagedacht over wat je vraagt aan wie en dat je van je donateurs meer dan geldschieters maakt. "Donateurs, vrienden en andere gevers zijn meer dan geldverstrekkers, het zijn dragers van spiritualiteit. Uit de grote groep gevers zijn er zo'n honderd vrijwilligers actief die onze droom delen."

Herbouw van vroegmiddeleeuws klooster

In de droom van de oprichters van Nijkleaster biedt het klooster een gezamenlijk huis waarbij het gemeenschappelijk leven rondom het evangelie centraal staat. Inmiddels is een oude boerderij in het nabijgelegen Hijlaard aangekocht die zal worden verbouwd tot klooster. In dit klooster komen onderkomens voor retraitsgasten die langere tijd kunnen verblijven in het klooster. Dat is een verschil met het aanbod van kerken in de omgeving van Nijkleaster. "Inderdaad", zegt Gerko Last, "daarom vormen wij als Nijkleaster een aanvulling op het huidige spirituele aanbod." Voor het project is 4,5 miljoen euro nodig. Nijkleaster hoopt dat kerken in de omgeving en uit heel Nederland willen participeren. "Met kerken in de omgeving hebben we goede gesprekken over giften of leningen voor dit project. Het leuke van die gesprekken is dat er eerder over geestelijk rendement wordt gesproken dan over financieel rendement.

Het zoeken naar gemeenschappelijk belang is dan ook zeer belangrijk", zegt Last.

Mensen zijn deelgenoten

Het gemeenschappelijk belang wordt actief gezocht. Gerko Last: "Hoe kijk je aan tegen mensen, kerken of fondsen die geld geven? Zijn het mensen in een adressenbestand of maak je ze ook deelgenoot? Wij merken dat mensen die enthousiast zijn na een ontmoeting daarna graag een bijdrage willen leveren." Betrokkenheid levert geld op. Hoewel de financiën niet het doel zijn van de activiteiten van Nijkleaster, is het evenwel een belangrijk middel om doelen te behalen. Zonder geld kan de volgende stap, het daadwerkelijk bouwen van het klooster, niet worden gerealiseerd. Last: "Wij werken continue aan betrokkenheid van kerken en mensen bij Nijkleaster. Wij merken dat die betrokkenheid ook wordt vertaald in stijgende inkomsten voor Nijkleaster. Maar, wat voor ons belangrijker is, is om de mensen in contact te brengen met het evangelie en hun verbinding met God."

Begroting 2019

richtlijnen voor de plaatselijke gemeenten

Kerkrentmeesters zullen de komende periode in nauw overleg met de kerkenraad de begroting voor 2019 opstellen. De begroting vormt de financiële vertaling van het te voeren beleid. Voor een goed bestuur en beheer is het noodzakelijk dat de bestuurders weten over welke inkomsten in de nabije toekomst kan worden beschikt en welke uitgaven hier tegenover staan. De begroting geeft gemeenteleden zicht op de benodigde financiën en kunnen hier eventueel de hoogte van hun bijdrage op aanpassen. Bij het opstellen van de begroting kunnen de in dit artikel beschreven richtlijnen gebruikt worden.

Geld

Geldwerving

Het is wenselijk om de begroting voor alle gemeenteleden beschikbaar te stellen. Bijvoorbeeld via het kerkblad of per nieuwsbrief. Gemeenteleden moeten goed geïnformeerd worden over het beleid en dus de plannen voor de komende periode. Welke richting wordt er gekozen en wat is daarvoor nodig? Zo wordt voor gemeenteleden duidelijk waarom er op hen een financieel beroep wordt gedaan. Hierbij speelt een juiste (persoonlijke) benadering van de gemeenteleden een grote rol.

Op de website www.kerkbalans.nl/organiseren vindt u tips en een tien stappenplan voor het organiseren van de Actie Kerkbalans.

Overige lasten, waar onder kosten van beheer en rentelasten

Bij de begroting van de lasten wordt geadviseerd zo goed mogelijk rekening te houden met de kostenontwikkeling en met de specifiek voor de eigen gemeente geldende zaken.

Rente baten en dividenden

Voor het behalen van de hoogst mogelijke rente, ook voor het dagelijks opvraagbaar kasgeld, wordt aan colleges geadviseerd om contact op te nemen met de Stichting Kerkelijke Geldbeheer (www.skggouda.nl).

Mensen

Kerkelijk medewerkers

Voor de arbeidsvoorwaarden van kerkelijk medewerkers wordt gekeken naar de CAO voor rijksambtenaren. Het Georganiseerd Overleg Medewerkers (waarin de VKB participeert) heeft besloten tot een loonsverhoging van 7% in stappen tot 1 januari 2020 en een eenmalige uitkering van € 450 bruto naar rato van de werktijd. Het Georganiseerd Overleg Medewerkers volgt hiermee dus de salarisontwikkeling van de rijksambtenaren. Voor de begroting van 2019 dient u hier rekening mee te houden.

De stappen en de volledige arbeidsvoorwaardenregeling kunt u downloaden op www.protestantsekerk.nl/arbeidsvoorwaarden.

Pastoraat

Voor informatie over de predikantstraktementen wordt verwezen naar de website www.protestantsekerk.nl. Onder 'Actief in de kerk' zijn de arbeidsvoorwaarden te vinden.

De hoogte van het traktement stijgt. De verwachting is dan ook dat de bezettingsbijdrage hoger zal zijn ten opzicht van 2018. Op 21 september 2018 zal de begroting worden voorgelegd aan de kleine synode. Wanneer hierover meer bekend is zal dat gecommuniceerd worden via de website en de nieuwsbrief.

De tegemoetkoming ziektekosten wacht op het besluit van de regering, die pas eind december bekend wordt. Het advies is om rekening te houden met 2 % stijging ten opzicht van 2018.

Andere kosten zijn: premie ziektekostenverzekering, vergoeding vervoerskosten, eventuele vergoeding verhuiskosten en preekbeurtvergoeding gastpredikanten (€ 127,00).

Verplichtingen en bijdragen betreffende andere organen

Op het moment van samenstellen van deze publicatie was nog niet bekend of de heffingsfactor van het kerkrentmeesterlijk quotum gewijzigd wordt. De kleine synode stelt in haar vergadering van november a.s. het heffingspercentage voor 2019 vast. Het advies is om uit te gaan van een gelijke heffingsfactor van 4,35 %. De verplichte bijdrage voor de Solidariteitskas is momenteel € 5,- per belijdend lid. De verwachting is dat in het komende jaar het bedrag zal worden gehandhaafd. Mocht het bedrag worden verhoogd, dan ligt het voor de hand dit door te berekenen in de bijdrage die aan de leden wordt gevraagd. In de 'Uitvoeringsregeling behorende bij de Uniforme quotatieregelingen en de Solidariteitskas' wordt in bepaling 5.2. en 5.3 overigens geadviseerd: "het tweevoudige van de onder 5.1 bedoelde heffing (op dit moment dus € 5,- per belijdend lid) te vragen van de belijdende leden, maar ook van andere dan de belijdende leden (zoals meerderjarige doopleden), ter verhoging van de eigen plaatselijke inkomsten". Dat betekent dat in de praktijk nu veelal € 10,- per lid wordt gevraagd.

Gebouwen

Kerkelijke gebouwen en overige gebouwde eigendommen

Met betrekking tot de kosten van het onderhoud moet rekening worden gehouden met een prijsstijging in 2019 van circa 2 %. Voorts wordt geadviseerd, na te gaan of de reservering voor het periodiek onderhoud nog voldoende is. Bij een goede toepassing van dit systeem is het mogelijk om een gelijkmatige verdeling van de kosten over verschillende jaren te bereiken.

Onderhoud en afschrijving

Het is raadzaam om een goed onderhoudsplan op te (laten) stellen. Van belang is dit te doen voor de betreffende gebouwen afzonderlijk, met daaraan verbonden een kostenbegroting volgens het op dat moment geldende prijspeil. Dit onderhoud omvat bijvoorbeeld:

- jaarlijks klein onderhoud, kleine reparaties en controles, ook van het orgel, kosten van de inspectie e.d.;
- periodiek onderhoud, zoals schilderwerk van exterieur (om de 5 jaar), interieur (om de 10 jaar) en het reinigen van zonnepanelen
- Periodiek groot onderhoud, bijvoorbeeld vervanging van de centrale verwarmingsketel, grote reparaties aan dak of vloeren, vervanging van de raamkozijnen (om de 15 jaar)

Rekening houdend met enkele aspecten van het onderhoudsplan, zoals hiervoor aangegeven, kan van de volgende afschrijvingspercentages worden uitgegaan:

- gebouwen ongeveer 1 à 2 % van de nieuwbouwwaarde of bouwkosten;
- inventarissen en apparaten circa 15 à 20 % van de aanschaffingswaarde;
- computers e.d. ongeveer 25 à 33,3 % van de aanschaffingswaarde
- centrale verwarming 10 à 15 % van de aanschaffingswaarde, tenzij deze is opgenomen in de kosten van het gebouw;
- orgels indien afzonderlijk gewaardeerd, circa 5 à 10 % van de aanschaffingswaarde na aftrek van eventuele subsidie.

Een en ander in overeenstemming met de gehanteerde afschrijvingstermijnen in begroting en jaarrekening. Minimaal dient een bedrag afgeschreven te worden voor de grootte van de jaarlijkse aflossing op de voor het object eventueel afgesloten lening.

Rijkssubsidieregeling voor instandhouding monumenten

Kerkelijke gebouwen en kerkonderdelen/-objecten, met uitzondering van pastorieën, kunnen in aanmerking komen voor de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten. Deze subsidieregeling gaat over sober onderhoud. Het is bedoeld voor het planmatig in goede staat houden van een monument. Dat betekent voornamelijk onderhoud, zoals schilder- en herstelwerk. De eigenaar stelt daartoe een zesjarig instandhoudingsplan op met behulp van het vereiste begrotingsmodel. Meer informatie over deze subsidieregeling kunt u vinden op de website www.cultureelerfgoed.nl. Een aantal provincies en gemeenten heeft een eigen fonds voor restauratie en/of onderhoud

van monumenten. Dat kan dus per gemeente/ provincie verschillen. Verder verdient het aanbeveling te bezien of de verzekerde bedragen nog op peil zijn. In dit verband wordt gewezen op de indexpolissen die voor de verzekering van kerkelijke eigendommen toegepast worden.

Energie

Het ziet er naar uit dat de energietarieven voor 2019 hoger zullen zijn dan die van 2018. Tevens zijn als gevolg van afspraken uit het Energieakkoord de tarieven voor de energiebelasting per 1 januari 2018 tijdelijk verhoogd tot en met 2019. Meer informatie over de energiebelasting kunt u vinden op de website www.belastingdienst.nl.

Het risico inperken dat u wordt overrompeld door een hoge energierekening kan door middel van gezamenlijke inkoop van energie. In het collectief voor kerken (www.energievoorkerken.nl) wordt op basis van inkoopstrategieën de energie gefaseerd ingekocht om een zo optimaal mogelijke prijs te realiseren. Voor de deelnemers van het collectief is er op de website van energievoorkerken.nl ook een benchmark beschikbaar om het energieverbruik van de kerkgebouwen van uw gemeente te vergelijken met het energieverbruik van vergelijkbare kerkgebouwen. Nadere informatie is te vinden op de website www.energievoorkerken.nl.

Naast het proberen te realiseren van een voordeliger tarief heeft ook reductie van uw verbruik uiteraard impact op uw energierekening. Met de reductie van het energieverbruik kunt u denken aan verschillende oplossingen als slimme meters, isolatie, raamfolie etc. Op de website www.groenekerken.nl is ter oriëntatie onder andere een uitgebreide toolkit voor duurzaam kerkbeheer te vinden.

Verhuur

Met betrekking tot de verhuur van gebouwen en zalen wordt geadviseerd om bij het opstellen van de begroting 2019 na te gaan of de tarieven nog in overeenstemming zijn met de kostenontwikkelingen en of ze marktconform zijn. Enkele belangrijke factoren hierbij zijn de ontwikkeling in de energiekosten en de rentelasten op leningen of hypotheekleningen in het kader van uitgevoerde restauraties en dergelijke. Verder wordt geadviseerd attent te zijn op de mogelijkheid om jaarlijks de huren van huizen te verhogen. Voor 2019 (per 1 juli) kan men uitgaan van de verhoging van de inkomensafhankelijke verhoging die varieert van 3,9% tot 5,4%.

Opbrengsten uit rechten, deelnemingen e.d.

Geattendeerd wordt op de mogelijkheid de pachten van de landerijen per periodiek te herzien. Voor reguliere pachtcontracten geldt per regio een percentage voor daling van de pachtprijs. Deze percentages variëren van -34% tot +7%. Voor meer informatie kunt u terecht bij het Kantoor der Kerkelijke Goederen in Amersfoort, website www.kkgadviseurs.nl.

Begraafplaats

Wanneer een begraafplaats wordt geëxploiteerd, geldt dit advies ook voor de grafrechten en voor het verlenen van diensten. Belangrijk is in elk geval te informeren welke tarieven omliggende algemene begraafplaatsen hanteren. ►

Meerjarenprognose

Het is van belang een meerjarenprognose te maken voor een lange termijn perspectief. Daaruit blijkt onder andere hoe de verschillende begrotingsposten zich zullen ontwikkelen. Daarbij moet onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende begrotingsposten naar de mate van afhankelijkheid van conjunctuurbewegingen, van salarisontwikkeling en van eigen beïnvloeding. De indeling van lasten en baten kan uit de volgende categorieën bestaan:

- aan de lasten kant: loonuitgaven, prijsgevoelige uitgaven, prijsongevoelige uitgaven en rente; de exploitatie van het kerkblad is daarbij afzonderlijk vermeld, al mag men die ook wel tot de prijsgevoelige uitgaven rekenen.
- Aan de batenkant: inkomsten, levend geld en weer: prijsgevoelige en prijsongevoelige inkomsten, rente en kerkblad.

Deze gegevens kunnen onder andere worden ontleend aan de Macro Economische Verkenning Op de website www.cpb.nl zijn de volgende gegevens te vinden: - loonuitgaven - prijsgevoelige uitgaven/ inkomsten: consumentenprijsindex (CPI) - lange rente

Als de begrotingen (en de jaarrekening) door de kerkenraad zijn vastgesteld, worden ze voorgelegd aan het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken (CCBB).

VDKL
interieurarchitectuur

“ EIGENTIJDSE KERKINTERIEURS
MET RESPECT VOOR TRADITIE
EN RUIMTE VOOR IEDEREEN. ”

MATL@VDKL.NL | WWW.VDKL.NL | 015-2155839

Op het bureau van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in Dordrecht is een vacature ontstaan voor een parttime

Administratief Medewerker (V/M) 0,5 fte

Wat doe je?

Je primaire taak betreft de financiële administratie van de vereniging. Er wordt gebruik gemaakt van Magento 1.9 voor de website en de webshop en van Exactonline voor de boekhouding.

Wie ben je?

Je hebt een afgeronde HBO of MBO opleiding en bij voorkeur ervaring in een vergelijkbare functie. Je bent accuraat, je bent bekend met Exact en hebt kennis van Office 365 op E3 niveau. Tevens heb je affiniteit met ICT-beheer. Bovendien heb je een dienstverlenende instelling, ben je kerkelijk meelevend (bij voorkeur lid van een gemeente binnen de Protestantse Kerk in Nederland) en heb je hart voor het vrijwilligerswerk.

Wat hebben wij te bieden?

Een zelfstandige functie op een compact kantoor (8 personen) waar inzet en een goede werksfeer vanzelfsprekend zijn. We werken conform de arbeidsvoorwaardenregeling van de Protestantse Kerk in Nederland. De arbeidsduur is 18 uur per week. De aanstelling is voor de periode van één jaar met daarna de mogelijkheid tot omzetting in vast dienstverband.

Geïnteresseerd?

Voor meer informatie over de functie kun je contact opnemen met Jos Aarnoudse (directeur), telefoon 078-639 36 66. Reageren kan schriftelijk of per e-mail graag met C.V. aan de directie van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer, Postbus 176, 3300 AD Dordrecht of per e-mail aan vacature@kerkrentmeester.nl. Je reactie zien we graag vóór 8 oktober a.s. tegemoet.

Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN www.kerkrentmeester.nl

Het Noordmans-orgel terug in Friesland

Tekst en beeld Jan Dirk Wassenaar

Zaterdag 16 juni was voor de Protestantse gemeente Burchwert-Hartwert-Hichtum een bijzondere dag: toen vond de ingebruikneming van een rond 1860 door de Gebroeders Adema te Leeuwarden gebouwd huisorgel plaats, in het koor van de kerk van Burchwert. Het gaat om het instrument dat bijna een halve eeuw het eigendom geweest is van de bekende theoloog dr. Oepke Noordmans (1871-1956). Tijdens de bijeenkomst vond samenzang van Psalm 21 plaats onder begeleiding van Noordmans-telg en organist Harmen Westra. Daarnaast was er orgelspel door Wim Kuipers en Dick Sanderman. De laatste speelde werken uit een 'Orgelalbum' van Noordmans. Tevens verzorgde hij een improvisatie over Psalm 24. Drs. Victor Timmer, kenner van de orgels van de firma Adema, vertelde over het instrument in Burchwert en over de restauratie ervan door Henk Hoekjen te Nijverdal (de kast, de windvoorziening en de kruk) en mensen van de firma Pels & Van Leeuwen te Rosmalen (de klaviatuur, de windlade en het pijpwerk). Dr. Liuwe H. Westra, oud-predikant van de gemeente, las de meditatie 'Deze drie' van Noordmans. Zelf hield ik onderstaande toespraak. Dat begint met een citaat van Noordmans.

'Op het orgel in mijn ouderlijk huis stonden drie lange en wijde eikehouten pijpen. Zij waren eigenlijk een toe-

gift van de orgelbouwer. Want zij hoorden thuis op een 16-voets register, waarvoor overigens in dit instrument geen plaats was. Alleen deze drie konden er nog net staan: de a, de bes en de b. Zij gaven grond aan het hele spel. Wanneer ik op stille avonden, op het uur waarop de avondpsalm gezongen werd, van elders thuis kwam, drongen deze drie stemmen reeds op een halve mijl afstands tot mijn oor door. Dan werd ik van verre reeds opgenomen in deze kathedraal van geluid. Ik ging er binnen, lang voordat ik de deur der woning had bereikt. Rondom het huis, naar alle zijden en naar boven, stond de hele atmosfeer hoorbaar in trilling en het hart beefde mee vanwege de heiligheid van deze tempel, waarin ik minuten lang kon gaan, voor ik de zangers en de speellieden bereikte. Geen domorgel heeft mij ooit een zo sterk gevoel van wijding kunnen geven als deze drie, wanneer zij rondom die woning een tempel deden rijzen. En geen kerk bracht mij ooit een zo grote zekerheid bij van thuis te komen bij God.' Aldus Noordmans in een meditatie over 1 Korintiërs 13: 13a. In de 'Dankrede' bij zijn promotie honoris causa in 1935 in Groningen zei hij met het oog op 'de hele levenssfeer' die rondom de huiskerk van zijn jeugd in beweging was: 'Symbool daarvan blijft mij een zeldzame ervaring toen ik eens van de academie terugkerende op een afstand van nog geen vijf minuten gaans van mijn ouder- ▶

lijke woning de 64 trillingen van de lage C van de bourdon op het huisorgel kon waarnemen. Zo heb ik de kerk leren kennen, vol sfeer en stemmen.'

Het gaat om het orgel dat volgens familieoverlevering voor G.O. (Gerbrig Oepkes) de Roos is gebouwd, mogelijk bij gelegenheid van haar huwelijk in 1860 met Pieter Jorrits de Jong uit Hijlaard. Na diens overlijden in 1862 werd de waarde van het instrument in de boedelinventaris gesteld op 300 gulden. In 1870 hertrouwde weduwe De Jong-de Roos, en wel met D.P. (Durk Piers) Noordmans, die de vader van O. Noordmans zou worden. Het gezin Noordmans-de Roos woonde eerst in Oosterend in Friesland, vanaf 1879 in Scharnegoutum, eveneens in Friesland. Het voert te ver om hier een uitvoerige beschrijving van het Noordmans-orgel te geven. Ik beperk me hier tot het vermelden van de dispositie:

- Prestant 8' discant.
- Viola 8' discant.
- Holpijp 8' bas en discant.
- Fluit 4' bas en discant.
- Octaaf 2' bas en discant.

Reeds als jongen speelde Noordmans orgel, zo is uit enkele brieven uit de tijd van zijn jeugd op te maken. Ook op latere leeftijd deed hij dat. Een collega, ds. R. Dijkstra, schreef in 1956 over het instrument, 'een vaderlijk erfdeel': 'Bij dit orgel hebben wij samen veel gezongen, vooral toen hij te Lunteren kwam wonen en ik hem dus gemakkelijk vanuit Putten kon bereiken, als slot bijna altijd psalm 21, de koningspsalm:

*O, Heer de Koning is verheugd
Om uw geducht vermogen.
Uw heil zweeft hem voor d'ogen
En met wat blijde zielevreugd
Zal Hij door al uw daan
Verrukt ten reie gaan.*

Dan liet hij zijn pijporgeltje jubelen, met de drie lange en wijde eikenhouten pijpen.'

Nadat het orgel van Noordmans jarenlang in zijn pastorie gestaan heeft, kreeg het een plaats in de woning in Lunteren, waar hij als emeritus-predikant woonde. Nadat hij en zijn vrouw waren overleden, bleef het daar staan. Want hun zoon J.A. Noordmans bleef er wonen. Uit zijn nalatenschap heb ik het instrument, dat toen in een deplorabele staat verkeerde, gekocht. Kort daarvoor had orgeladviseur Aart Bergwerff mij verzekerd: 'In ongerestaureerde staat heeft het instrument thans alleen symbolische waarde. (...) Na restauratie zal het een klinkend voorbeeld zijn van de opleving van de huisorgelbouw in het midden van de negentiende eeuw.' Medio 2014 heb ik opdracht gegeven tot restauratie.

Het is nooit mijn bedoeling geweest het Noordmans-orgel met winst te verkopen, aan wie dan ook. Wel

is het altijd mijn wens geweest er een publieke locatie voor te vinden, bij voorkeur in Friesland, waar het instrument tenslotte vandaan komt. In 2016 toonde het college van kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente Burgwerd-Hartwerd-Hichtum via dr. Westra belangstelling. Men was bereid het orgel te over te nemen voor de aankoopprijs, vermeerderd met restauratie- en vervoerskosten. Zo kreeg het instrument begin 2018 een plaats in deze kerk. Ik hoop dat het nog veel gebruikt zal worden, voor liturgische bijeenkomsten en concertante uitvoeringen. Misschien zijn er dan mensen die net zo'n ervaring bij het orgel krijgen als Noordmans in zijn vroege jeugd.

Meer informatie: J.D.Th. Wassenaar, 'Vol sfeer en stemmen'. Het Adema-huisorgel van de familie Noordmans, Uitgave van de Stichting tot behoud van het Nederlandse Orgel, publicatie nr. 88, voorjaar 2018; mede op basis van J.K.G. Brouwer en V.H.M. Timmer, 'Huisorgels. 38. Salonorgel', in: de Mixtuur 39 (augustus 1982), p. 359-362.

Zelf maken!

Hoewel de communicatie van protestantse gemeenten met hun leden steeds meer wordt gedigitaliseerd maken de meeste gemeenten bij de Actie Kerkbalans nog graag gebruik van communicatie "op papier". Via het team Kerkbalans cq het VKB-bureau zijn allerlei aantrekkelijke standaard drukwerkmaterialen bestelbaar. Maar het is natuurlijk nóg beter wanneer gemeenten hun materialen zelf maken: veel herkenbaarder voor de leden. Als gemeenten niet zelf beschikken over de kennis en de faciliteiten om eigen drukwerk te ontwerpen en te produceren, biedt de webshop van www.kerkbalans.nl uitkomst. Zelf maken is nu stukken makkelijker en stukken goedkoper (vaak goedkoper dan standaardmateriaal) geworden.

Onder de knop "maak eenvoudig actiematerialen op maat" van de webshop vindt u vier verschillende soorten maatwerk producten: folders, enveloppen, brieven/antwoordformulieren en posters.

Folders

Alle zelfmaakfolders worden tegenwoordig geheel in kleur uitgevoerd; de zwartwit indrukken (tekst en foto's) in kleuren-voordrukken zijn door de voortschrijdende techniek achterhaald. In kleine oplagen wordt de folder geprint; vanaf 250 exemplaren gedrukt, in beide gevallen met een prima kwaliteit. We hanteren tegenwoordig stafprijzen: Hoe meer folders u bestelt des te goedkoper wordt de stuksprijs, die kan dalen tot € 0,07 per folder.

Als u in de webshop kiest voor "Folder eigen tekst" dan zijn alle teksten op iedere pagina volledig aanpasbaar. U kunt ze intypen of uit een ander bestand kopiëren; bij het plakken wordt automatisch het goede, bij de huisstijl van Kerkbalans passende, lettertype toegepast. Ook alle foto's zijn aanpasbaar; u kunt gemakkelijk foto's uit uw eigen bestanden inladen. Wel even letten op minimale pixelgrootte, en of de foto in "portrait"- of "landscape" is uitgevoerd. De foto's worden automatisch geschaald op de maximale breedte of diepte, u kunt ze heen en weer of op en neer schuiven voor de beste compositie. Het logo op de laatste pagina is qua afmetingen zowel horizontaal als verticaal aanpasbaar. Mocht u nóg meer aanpassingen willen doen dan met deze folder eigen tekst mogelijk is (bijvoorbeeld als u de infographics bovenaan de laatste pagina niet wil gebruiken) dan kiest u voor de optie "laten maken" in plaats van "zelf maken". Dan zijn alle door u gewenste aanpassingen mogelijk, maar de dan noodzakelijke opmaakkosten leiden wel tot een hogere stuksprijs.

Als u minder aanpassingen wenst en minder werk aan de folder wilt hebben dan kunt u kiezen voor de optie "Folder voorbeeldtekst". Ook hier is er de keuze tussen zelf maken en laten maken. De tweede keuze is er voor mensen die gewend zijn de gewenste teksten per e-mail of post te versturen en dat ook dit jaar weer willen doen.

Enveloppen

Het is ook nu weer mogelijk op vensterenveloppen en antwoordenvolpen eigen teksten in te voeren. Ook daarvoor bestaat de keuze "zelf maken" of "laten maken". De tekst "afzender" op de antwoordenvolpe is op veler verzoek van de voorzijde naar de achterzijde van de enveloppe verplaatst.

Voorbeeldbrieven en -antwoordformulieren

Het team Kerkbalans raadt de organisatoren van Kerkbalans met klem aan om naast (of in plaats van?) de folder ook een brief in de Kerkbalansenvolpe mee te verpakken. Met die brieven wordt het ook mogelijk om aan verschillende groepen gemeenteleden een op hun situatie aangepaste brief te geven, het zogenaamde "segmenteren". Zo kunt u een brief maken voor goed betalende, "gemiddeld" betalende en niet-betalende leden, en een apart-

te brief voor jongeren die voor het eerst voor Kerkbalans worden benaderd. De brieven kunnen worden besteld bij het team Kerkbalans maar de voorbeeldteksten zijn ook te downloaden; wij raden u aan dat laatste te doen, de teksten aan te passen en de brieven zelf te printen. Datzelfde geldt voor de ook beschikbare varianten van antwoordformulieren. Alle teksten van de brieven en formulieren (ook niet geel gemarkeerd) zijn aanpasbaar aan uw eigen wensen, óók bijvoorbeeld de voorgedrukte maanden op het antwoordformulier (als u alleen van maart t/m december incasseert in plaats van twaalf maanden, bijvoorbeeld). Nieuw dit jaar is dat ook gemeenten die vanuit LRP of Scipio adresbestanden aanleveren van de voorbeeldbrieven gebruik kunnen maken. Op die manier

worden bijvoorbeeld brieven aan goed betalende leden automatisch naar de goede adressen gezonden.

Posters

De standaard beschikbaar gestelde posters vinden wij al heel mooi, maar nóg mooier is het natuurlijk als u een foto uit uw eigen gemeente op de poster plaatst, en een eigen tekst. Ook dat kan heel gemakkelijk in de webshop van www.kerkbalans.nl.

Account aanmaken

Om in te loggen in Kerkcollectie Digitaal heeft u een account nodig.

[Maak een account aan](#)

Inloggen

E-mail

Wachtwoord

[Inloggen](#)

Afbeelding 1: homepage van Kerkcollectie digitaal

Afbeelding 2: voorwerpoverzicht in Kerkcollectie digitaal

Uw bezit in zicht

Hebt u ze allemaal op een rijtje?

Tekst en beeld Anique de Kruijf

Wie ontwierp het doopvont van uw kerk? Hoe oud is het zilveren avondmaalsstel dat u en uw gemeenteleden zo geregeld gebruiken? Hoe belangrijk of waardevol zijn de rouwborden die de wanden van uw kerk sieren? En wie schonk eigenlijk die prachtige preekstoel? Het interieur van uw kerk met al zijn kunstwerken en liturgische voorwerpen vertelt een verhaal over uw gemeente, over de gebruiken van uw eredienst, over de geschiedenis van uw kerkgebouw en dus over de mensen die uw kerk bezoeken en bezochten. Dat geldt niet alleen voor oude kerkgebouwen, maar ook voor die uit de twintigste eeuw. Het is niet alleen interessant voor uzelf, maar ook voor mensen in uw omgeving die u wilt enthousiasmeren over uw gemeente, mooie gebouw en bijzondere collectie. Het is daarom van groot belang om een duidelijk overzicht te hebben van uw religieus erfgoed.

Een rijke geschiedenis

Als sinds de jaren '70 bezoeken erfgoed specialisten Nederlandse kerken en kloosters. Tijdens deze inventarisatiebezoeken fotograferen en bekijken zij het roerende erfgoed. Als resultaat daarvan ontvangt de kerk een rapport, waarin alle gegevens over het interieur en de voorwerpen op een rijtje staan. De kans is groot dat ook uw kerk ergens zo'n rapport bewaart. De ervaring leert dat u zo'n rapport een waardevol overzicht vindt, maar dat dit statische document toch vaak 'onderop de stapel' verdwijnt. En dat is jammer, want als u uw bezit niet kent, kunt u ook niet bepalen hoe u daar het beste mee kunt omgaan. Gelukkig is er nu een oplossing!

Museum Catharijneconvent

Alle gegevens die tijdens eerdere inventarisaties werden vergaard, worden nu beheerd door Museum Catharijneconvent in Utrecht: hét rijksmuseum en kenniscentrum voor christelijke kunst, cultuur en geschiedenis. Het museum maakt deze gegevens digitaal beschikbaar

via het online platform Kerkcollectie digitaal (afb. 1). Met uw eigen inlogcode krijgt u hier gemakkelijk inzicht in de gegevens die over uw collectie bekend zijn. Ik daag u uit een account voor Kerkcollectie digitaal aan te maken via <https://kerkcollectie.catharijneconvent.nl>. Misschien komt u daar wel meer te weten over de makers van uw kunstwerken of over de schenkingsgeschiedenis van uw voorwerpen. Misschien merkt u op dat uw collectie meer dan 25 jaar geleden voor het laatst vastgelegd werd; dan is het hoog tijd voor een actualisatie. Misschien blijkt uw zilver wel veel ouder dan u dacht of ontdekt u dat uw kerk voorheen eigenaar was van belangrijke stukken die er nu niet meer zijn.

Kerkcollectie digitaal

Via Kerkcollectie digitaal kunt u dus waardevolle, aanvullende informatie over uw interieur en over de stukken in uw collectie vinden (afb. 2). Maar het wordt nog beter: via het platform kunt u uw eigen collectie beheren. De statische, papieren lijst is definitief verleden tijd. Anno

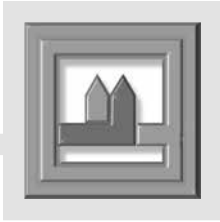
2018 wil de kerkrentmeester de inventarislijst toch zelf actueel kunnen houden? Kerkcollectie digitaal biedt die mogelijkheid en gebruik is bovendien geheel kosteloos. Dus wilt u foto's toevoegen, wilt u gegevens wijzigen en aanvullen of wilt u heel nieuwe voorwerpen op uw lijst plaatsen? Met enkele muisklikken hebt u dat voor elkaar.

Ziet u dat niet zitten? En wilt u liever dat een specialist van Museum Catharijneconvent u hierin ontzorgt? Dat kan tegen een kleine vergoeding natuurlijk ook. De erfgoed specialisten van het museum staan uw kerk met raad en daad terzijde in de zorg voor uw erfgoed. Neem dus gerust contact met ons op.

Anique de Kruijf
Afdelingshoofd Erfgoed in Kerken en Kloosters

Museum Catharijneconvent

www.catharijneconvent.nl
<https://kerkcollectie.catharijneconvent.nl>
a.dekruijf@catharijneconvent.nl

Onderscheidingen van de VKB

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Marcelis Dekker,
Almkerk, 50 jaar organist

Johan Roelof Gerkes,
Assen, 45 jaar organist

Dirk van Mourik,
Winsum, 60 jaar organist

Marten Jacob Maring, Winsum-
Halfambt, 50 jaar koster

Dirk Stavenga, Winsum-
Halfambt, 53 jaar organist

Wouter Bos, Zelhem, 63 jaar organist

D. van Mourik, Winsum

C. Ingelse, Gouda

GOUD

toegekend aan:

Pieter Johannes van de Laan,
Cothen, ruim 30 jaar uitvoeren
onderhoud aan de begraafplaats

Arnoldus Nieuwhoff, Cothen,
ruim 30 jaar koster en beheren en
onderhouden van kerk en kerkplein

Hendrik Haveman,
Diever, circa 50 jaar organist

Christiaan Ingelse, Gouda,
30 jaar hoofdorganist

Leo Hans Koorneef, Maasland,
ruim 40 jaar eerste organist

Adriaan van Alphen, Sommelsdijk,
ruim 35 jaar diverse functies

Reinier Maarten Albert Molenaar,
Zoutelande, 42 jaar organist

*M.J. Maring en D. Stavenga,
Winsum-Halfambt*

L.H. Koorneef, Maasland

*P. J. van de Laan en
A. Nieuwhoff, Cothen*

R. M. A. Molenaar, Zoutelande

ZILVER

toegekend aan:

Johannes Zuurmond, Gouda,
vele jaren diverse functies

H. Haveman, Diever

*W. van Ham en C. van Ham,
Klundert*

Wilhelmina Mijnheer-van Norel,
Heerde, 25 jaar organist

Wim van Ham,
Klundert, 25 jaar koster

Corrie van Ham,
Klundert, 25 jaar koster

Antonia Brummelink-van
Zevenbergen, Rotterdam-
Noordrand, ruim 20 jaar kerkrent-
meester – ledenadministrateur

Christiaan Hubrecht Bal,
Sirjansland, ruim 25 jaar organist

Roelof Geerling, Vaassen,
ruim 30 jaar ouderling kerk-
voogd en administrateur

BRONS

toegekend aan:

Annetje van Beek-van den Berg, Ede,
bijna 15 jaar beheerder van de Ark

Tijmen Leusink, Elburg, 12,5
jaar penningmeester

Leendert Tollenaar, Elburg,
6,5 jaar kerkrentmeester
personeel en verzekeringen

Cees van den Pol, Putten, 12,5 jaar
programmamaker Kerkomroep

*A. Brummelink-van Zevenbergen,
Rotterdam-Noordrand*

R. Geerling, Vaassen

C. H. Bal, Sirjansland

*J. Vlieger, T. Leusink en
L. Tollenaar, Elburg*

Greet van den Pol-Schipper,
Putten, 12,5 jaar program-
mamaker Kerkomroep

Nico van Wilgenburg,
Putten, 12,5 jaar assistent koster

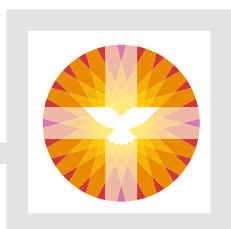
EREPENNING VKB

toegekend aan:

Tjitte Hielke van der Weide,
Holwerd, ruim 41 jaar organist

T. H. van der Weide, Holwerd

PKN Onderscheidingen

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Dirk van de Pavert, Cothen,
45 jaar jeugdwerker, ouder-
ling en kerkrentmeester

Willempje Thijsje van
Treuren-Hempel, Schagen, 50
jaar begeleider kinderneven-
diensten en jeugdwerk

Liskina Hendrika Cornelisse-
Westerhuis, Woerden, 45 jaar
leidster kindernevendienst

D. van de Pavert, Cothen

W. T. van Treuren-Hempel, Schagen

GOUD

toegekend aan:

Thomas van der Velde, Eelde-Paterswolde, ruim 30 jaar diverse functies

Herbert Cornelis van Schaik, Streekgemeente Maas en Waal, ten minste 30 jaar diverse functies

L.H. Cornelisse-Westerhuis, Woerden

T. van der Velde, Eelde-Paterswolde,

ZILVER

toegekend aan:

Jacob Vlieger, Elburg, ruim 26 jaar jeugdoudering, scriba wijkkerkenraad en college van kerkrentmeesters

Rectificatie

In het artikel 'Lintjesregen 2018' (juni nummer van Kerkbeheer) stond aangegeven dat dat de heer Westdijk uit Puttershoek een Koninklijke onderscheiding heeft ontvangen vanwege kerkelijke werkzaamheden. Dit is onjuist. De heer Westdijk heeft een onderscheiding ontvangen vanwege zijn betrokkenheid bij het bestuur van de ijsclub.

Onze excuses voor deze fout.

Cijfers en letters

Daar weten wij wel raad mee. Wij zijn de administratieve dienstverlener voor kerken en instellingen. Wij verzorgen uw financiële administratie, salarisadministratie, traktementsberekeningen en begraafplaatsenadministratie. Daarnaast stellen wij graag uw begroting en jaarrekening op. Bovendien geven wij deskundig advies over verzekeringen en bieden wij ondersteuning bij ziekte of vacatures op het kerkelijk bureau. Waar kunnen wij u mee helpen? **KKA, een hele zorg minder...**

De administratieve dienstverlener voor kerken en instellingen
T (033) 467 10 12 | E info@kkgkka.nl www.kkgkka.nl

Periodiek Instandhoudingsplan - Restauratieplan - Renovatieplan - Herbestemming - Transformatie

Interieurplan - Bouwhistorisch onderzoek - Cultuurhistorisch onderzoek - Bouwkundige opname

Noordzijde 95' | 4225 PL Noordeloos | 0183-582600
info@lakerveld-noordeloos.nl | www.lakerveld-noordeloos.nl

Zo'n grote bijbel heb ik nog
nooit gezien. Maar die letters...
die kun je geeneens lezen!

Donatus

het vertrouwde verzekeringsloket van A tot Z

Voor kerken en kerkelijke gebouwen heeft Donatus een aantal specifieke verzekeringsproducten ontwikkeld. Ook voor kerkelijke werkers in loondienst en kerkelijke vrijwilligers heeft Donatus verzekeringen op maat. Bijvoorbeeld:

- + aansprakelijkheid en rechtsbijstand
- + auto/verkeersschade
- + CAR-verzekering
- + inboedel/inventaris
- + kerkgebouwen, pastorieën en woonhuizen
- + kostbaarheden
- + milieuschade
- + monumenten
- + ongevallen vrijwilligers
- + orgels
- + verenigingsgebouwen
- + ziekengeld
(loondoorbetaling bij ziekte)
- + ziektekosten/zorgverzekering

Graag informeren wij u nader. Bel ons gerust voor een informatiefolder of een afspraak. Ook kunt u via onze website vrijblijvend een offerte aanvragen.

Donatus

Dé kerken- en monumentenverzekeraar

www.donatus.nl tel. 073 - 5221700

VKB VERZEKERINGEN

De VKB biedt in samenwerking met Mercer Marsh Benefits een breed assortiment aan verzekeringen. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schaden melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen.

- bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- brandverzekering
- fraude- en berovingverzekering
- wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- rechtsbijstandverzekering
- werkgeversaansprakelijkheid
- groepsreis/ongevallenverzekering
- ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- persoonlijke ongevallenverzekering
- vervangingsverzekering predikanten
- verzuimverzekering
- WGA-gatverzekering

Uw contactpersoon:

Dimfie van Sundert

010 40 60 520

info.vkb@mmc.com

Uw contactpersoon:

Sai Fong Lam

010 40 60 962

info.vkb@mmc.com

Introductie VKB-verzekeringsportaal

Via het VKB-verzekeringsportaal kunt u eenvoudig 24/7 al uw verzekeringen beheren o.a. wijzigingen doorgeven, recent gemelde en historische schades bekijken, premies berekenen en offertes aanvragen.

Het portaal is te bereiken via: https://rmza.marsh.com/connect_vkb/

Medio september ontvangt u van ons verdere informatie en de handleiding voor het gebruik van het VKB-verzekeringsportaal.